

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

MINNESOTA
HISTORICAL
SOCIETY

No. 50

Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in
Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized June 27, 1918

New York, N. Y., Gruodžio-December 15, 1939

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the
Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879

Vol. XXX

Pasaulio Įvykių Savaitinė Apžvalga

PASAULIO AKYS NUKREIPTOS LINK RUSIJOS

Ko Rusija nori?

Praeitą savaitę visas pasaulis atkreipė dėmesį į rusišką milžiną. Atkreipė dėmesį, kad išrodo, jog Rusija seka Romanovų pėdomis žygiuoti į vakarus. Rusija jau skverbiasi į mažiukę Suomiją. Tas skverbimasis kelia baimės švedijai ir Norvegijai. Rumanija taipgi pasijuto sėdinti karštoje vietoje. Yra mat žymiu, kad rusai gali pasukti ir link Dardanelių. O tai užkurtų karą gaisrą visuose Balkanuose. Rusijos meškinui išsijudinus, Europoje del to kyla šie klausimai: 1) Ar Sovietų Rusija stengiasi apsiginti nuo imperialistinių jėgų, ar gal patys rusai jau yra niekas kitas, kaip tik imperialistai komunistų kaily? Ar puolimą Suomijos užgyrė Hitleris, ar gal pats Hitleris jau dreba dėl numatomo Vokietijai pavojaus iš rusų pusės? 3) Ar rusai puls švediją ir Norvegiją ir tuo dasimui Atlanto pakraščius? Ar puolimas Balkanų paskatintų Italiją prisidėti prie sąjungiečių (Anglijos ir Francijos)?

Rusų-suomii karas

Istorija mums nurodo, kad jau nuo šešiolikto šimtmečio Rusija stengiasi iš Maskvos „užkampio“ išeiti į tolimesnes šiltesnes žemes ir pasiekti šiltesnius vandenis. Rusijos carai sapnavo apie didelę Rusijos imperiją, kuri siektų Atlantą ir Ramųjį vandenyną, kuri nuo šiaurės pasiektų Dardanelius. Jie savu laiku norėjo Istanbulio. Norėjo pasiekti Indiją. Bet carų imperialistinės sapnus užbaigė bolševikiška revoliucija. Bolševikai pasmerkė imperializmą. Bet išrodo, kad praeitą vasarą jie pasmerkė savo pirmesnį imperializmo pasmerkimą.

Tas imperializmo pasmerkimas pasirodė po to, kai Stalinas padarė nepulimo sutartį su Hitleriu. Vėl po to, kai užėmė dalį Lenkijos ir kai „priglaudė prie savo šono“ Estiją, Latviją ir Lietuvą. Gal tuo rusai sutvirtino padėtį priešais imperialistines jėgas, bet tuo pačiu jie patys pasirodė imperialistais. Kai tik suomiai nesutiko pasiduoti Stalino diktuojamai sutarčiai, rusai iškėlė Suomijai imperialistišką karą.

Rusų-suomii mušiai

Praeitą savaitę kaip rusai, taip ir suomiai gyrėsi laimėjimais. Tie „laimėjimai“ padaryti pilnuose sniego miškuose, užšalusiose pelkėse. Kilusios sniego pūgos pakenkė rusų lėktuvams terioti Suomijos nekalnus žmones. Bet rusų karo laivai užblokiavo Suomijos įlanką. Ant žemės susirėmimai ėjo šiuose frontuose: 1) Karelijos pussaly, kur suomiai yra pasibudavę stiprias Mannerheim fortifikacijas; 2) Šiaurinėje dalyje prie Ladoga ežero — miškuose ir „laukuose“; 3) Taip vadina moje „vapsvų srity“; 4) Dar kiek toliau į šiaurę prie Ladoga ežero, kur rusai siekiasi perkirsti Suomiją skersai ir prieiti prie Švedijos; 5)

Pačioje šiaurėje prie suomių uosto Petsamo, netoli Norvegijos rubežiaus. Suomiai skelbia padarę didelių nuostolių rusams ir kad sulaiko rusų veržimąsi. Rusai tuo pačiu tarpu paskelbė perlažę Mannerheim fortifikacijų liniją ir kad jie jau įlindę gana toli į Suomijos žemę šiaurinėje srityje. Petsamo apylinkėje įvykę ranka-rankon mušiai. Čia abi pusės gyrėsi laimėjimais.

Pageiba Suomijai

Rusai, galimas daiktas, tikėjosi Suomiją sutruškinti tokiu staigiu smūgiu, kaip vokiečiai sutruškino Lenkiją. Nors Suomija prieš Rusiją tik nykštukas, nes ji turi tik 3,600,000 gyv., o Rusija apie 180,000,000, bet ji gerai laikosi. Tai nustebino netik pačius rusus, bet ir visą pasaulį. Suomija turi tik apie 200,000 vyrų kariuomenę ir tik apie 200 lėktuvų. Bet suomiams gelbsti kiti. Liuosnoriai į Suomiją plaukia iš Švedijos. Italija pasiuntė gerokai lėktuvų ir lakunų. Anglija siunčia lėktuvų, amunicijos ir gazolino. Suv. Valstijose kilo klausimas gelbėti Suomiją.

Išrodo, kad Suomija yra prisirengusi kariauti ir gintis iki paskunų. Tačiau praeitą savaitę visviena pasiulė karo paliaubas ir taikos derybas. Bet Stalinas tą suomių pasiulymą atmetė. Jis pasakė, kad Rusija nieko bendro neturinti su „taip vadinama Helsininkų valdžia“. Rusija ramianti naujai įsisteigusia „Žmonių Demokratiškos Respublikos“ valdžia, kurią matyti patys rusai suorganizavo praeitą savaitę mažame miestelyje Terijoki netoli suomių-rusų rubežiaus. Stalinas pareiškė, kad jei Rusija norės taikos susitarimo, tai tą susitarimą darys tik su šia valdžia, kuriai vadovauja Otto Kuusinen, kuris buvo ištreptas iš Suomijos ir buvęs kominternio narys.

Todėl neišrodo, kad Stalinas bent kokias taikos derybas darys su „Helsininkų valdžia“. Pas rusus yra matyti užsimojimas užkariauti visą Suomiją, ir jei užkariautų, tai sutartų daugiau baimės Skandinavijai ir Balkanams.

Merimas Rumanijoje

Skandinavija ir Balkanai sustojo ant kojų. Ypač Rumanija. Mat praeitą savaitę komunistų internacionalas paskelbė straipsnį, kuriuo reikalaujama rusų-rumunų tokios sutarties, kokia padaryta su Estija, Latviją ir Lietuvą. Tas straipsnis buvęs greičiausia išbandymas „rumunų minčių“, nes rumunai vis bijo, kad rusai gali užsimoti ant Rusijos provincijos Besarabijos, kuri Rumunijai teko po Pasaulinio Karo. Šitai tačiau kiek rumunus suramino, nes rusų atstovas Buchareste pareiškė, kad rusai neturi tikslų „pulti Rumuniją. Vienok yra žinių, kad rusai savo įieigas stiprina Rumunijos parubėžį.

Pasaulio nusistatymas prieš Rusiją

Rusams užpuolus suomių,

iš viso pasaulio pasigirdo rusų pasmerkimas. Romoje ir Buchareste studentai demonstravo gatvėse ir smerkė rusus. Savo kalbose Anglijos premieras Chamberlain ir Francijos premieras Daladier smerkė rusus. Skandinavuose, Ispanijoje ir net tolimoje Japonijoje oponija prieš rusus. Suv. Valstijose oficialiai ir neoficialiai pasmerkta rusai, o didelės simpatijos reiškiamos suomiams.

Didelė užuojauta suomiams reiškiamą del to, kad juos užpuolė stiprus priešas. Rusai daugiausia smerkami gal ir del to, kad jie yra komunistai.

Skandinavai ginkluojasi

Praeitą savaitę buvo paskaičiuota, kad rusai yra sudarę planus puolimui Švedijos rytų pakraščio ir Norvegijos šiaurės uostų. Todėl švedai ir norvegai pradėjo ginkluotis. Švedai suleido minas į Baltijos jūrą prie Aland salyno ir netoli Stokholmo uosto. Švedija taipgi pašaukė į tarnybą rezervus. Norvegijos sostinėje, Oslo, įvyko konferencija Švedijos, Norvegijos ir Danijos užsienio reikalų ministerių. Jie tarėsi apie numatomo pavojaus ir ką turi daryti. Švedijai ir Norvegijai pavojaus matosi dar ir iš to, kad vokiečių spauda paskelbė, jog šios dvi valstybės yra Anglijos ir Francijos draugės.

Skandinavų jiegos

Švedija, Norvegija ir Danija nėra stiprios militariškai. Švedijos karo laiko armija susideda iš apie 885,000 kariškių. Ji turi 43 karo laivus ir apie 250 lėktuvų. Norvegijos karo laiko armija susideda iš 90,000 kariškių. Ji turi 21 karo laivą ir apie 100 lėktuvų. Vokietijos kaimyniškos Danijos karo armija susideda iš 161,000 kariškių. Ji turi 35 kariškus laivus ir 90 lėktuvų. Bet švedija ir Norvegija turi geras gamtos „fortifikacijas“.

Pašaliniai tėmytojai

Kai prasidėjo rusų-suomii karas, tai Anglija ir Francija atsidūrė keblioje padėtyje. Joms nepatiktų, jei Rusija užkariautų Suomiją, o pagaliau švediją ir Norvegiją ir tuo atidarytų langą į Atlantą. Nepatiktų taipgi, jei Rusija dar labiau susitartų su Vokietija. Nors nepatinka, bet jos nenorėtų skelbti karo Rusijai ir su ja kariauti, kuomet turi pilnas rankas su Vokietija ir kuomet nori su Rusija kogeriausia sugyventi.

Praeitą savaitę paaiškėjo, kad kada Anglija ir Francija vedė derybas su Rusija, tai pastaroji norėjusi, kad jai būtų leista „globoti“ Estiją, Latviją, Lietuvą ir Suomiją. Anglija ir Francija su tuo nesutiko. Del to Anglija ir Francija su Rusija ir negalėjo susitarti. Bet Stalinui tai „duoti“ sutiko Hitleris. Tačiau dabar, kada Stalinas įsikraustė į Pabaltijo valstybes ir išskėlė karą Suomijai, Vokietija nepatenkinta. Vienok rusčiai užsimerkę Hitleris ir dabartinį Stalino žygį „palaimino“, parodydamas savo „draugui“ Stalinui kadir veidmainišką „geraširdingumą“.

Italija bijo, kad Rusija ne-

užkariautų Suomijos ir Skandinavų ir tuomet nepradėtų kraustyti į Balkanus. Todėl Italijos fašistų taryba išnešė šitokį nuosprendį: „Nepaisant kas nutiktų Dunojaus Baseine ir Balkanuose — Italijos reikalai būtų tiesioginiai paleisti“.

Suv. Valstijų simpatijos

Suv. Valstijos Suomiją laiko geru draugu ir suomius — gerais žmonėmis. Nes Suomija iki šiol mokėjo savo karo skolas Amerikai. Kai rusai išskėlė suomiams karą, Suv. Valstijose pasireiškė daug ir tikrai širdingų simpatijų Suomijai ir jos žmonėms. Gruodžio mėnesį Suomija turi sumokėti \$234,693 kaipto dalį savo karo skolos Amerikai. Prez. Rooseveltas sumanė, kad tie pinigai būtų atidėti „Suomijos naudai“. Buvęs prezidentas Herbert Hoover sumanė suorganizuoti fondą rinkimui Amerikoje aukų Suomijai. Ši reikalą gyvai parėmė amerikų spauda ir aukos jau plaukia iš visų Amerikos kraštų. Taipgi Amerikos vyriausybė imasi žygių, kad Suomijai būtų paskolinta \$10,000,000 kredito sąskaiton. Suomija praeitą savaitę minėjo dvidešimt antrus nepriklausomybės metus. Prezidentas Rooseveltas pasiuntė Suomijos prezidentui Kallio ir žmonėms pasveikinimą. Pareiškė, kad dabar Suomija pergyvena „tragiškas dienas“, ir palinkėjo „linksmesnės ateities“. Republikonai ypač darė spaudimą į prez. Rooseveltą praudikti diplomatinis ryšius su Rusija.

Tautų Sąjungos veikimas

Suomija del rusų puolimo pasiskundė Tautų Sąjungą, kuri praeitą šeštadienį sušaukė posėdį. Tas Suomijos pasiskundimas, šiuos žodžius rašant, dar neišrištas. Bet tikima, kad Rusija bus išmesta iš Tautų Sąjungos. Stalinas pareiškė, kad Rusija tame posėdy nedalyvaus. Tas rodo, kad pati Rusija iš Tautų Sąjungos gali išstoti, pirmąsį išmetimo. Čia visi elgimaisi rodo, kad Rusija daro pašašiai, kaip anais metais darė Italija, užpuolusi Etiopiją. Tuomet Rusija neigė visus Italijos elgėsius link silpnos Etiopijos, o dabar pati Rusija užpuolė mažą Suomiją.

Europos kitos bėdos

Biokada

Anglijos ir Francijos blokada jau žymiai veikia į vokiečius. Paveikė netik importą, betir eksportą iš Vokietijos. Vokiečių oficialiame magazine Keturių Metų Planas, tilpo straipsnis, kuris gana ryškiai nusako, ką reiškia blokada ir kiek ji paveikė į vokiečius. Tas magazinas rašo: „Viso pasaulio šimto uostų produktų ir reikmenys trunija be jokios veikmės. Dalis tų produktų ir reikmenų yra vokiečių rankose ir dalis priešų rankose. Vokietijos sankrovose prekių kiekybė auga. Užsakymai yra už milijonus dolerių, bet tik ant knygų. Biznis Vokietijoje sustojo, nors

išrodo, kad galėtų gyvai veikti“.

Kaipo pavyzdį, magazinas parodo Vokietijos biznį su Argentina. Praeitą liepos mėnesį Argentina iš Vokietijos importavo reikmenų už 13,000,000 pesų. Spalio mėnesį importas nupuolė tik iki 3,952,300 pesų. Į Vokietiją iš Argentinos nuo liepos-rugpjūčio eksportuota reikmenų už 10,000,000 pesų, o spalio mėnesį jau tik už 2,048,700 pesų.

Kontrobanda kontrolė

Daiktai, kurie dabar įvežami į kariaujančias valstybes vadinami kontrabanda. Praeitą savaitę Anglija paskelbė, kad tokios kontrabandos jau yra suėmusi 735,000 tonus. Tai daiktai, kurie buvo vežami į Vokietiją. Bet praeitą savaitę prasidėjo sąjungiečių paskelbtas sulaikymas vežamo eksporto ir iš Vokietijos. Iki karo pradžios tas eksportas Vokietijai kas metas duodavo iki 500,000,000 pajamų. Vokiečiai del to pradėjo „dar didesnį veikimą juroje“. Tas veikimas ypač pasižymėjo leidimu į vandenį vokiečių minų. Submarinai, minos ir vokiečių laivai praeitą savaitę nuskandino vėl nemažą anglų ir neutralių valstybių laivų. Jų tarpe buvo didžiausias tai anglų laivas Doric Star, kuris turėjo 10,186 tonų talpos. Paskandintus laivus skelbia Anglija ir Francija ir jų esą jau nemažiau 200 anglų, francūzų ir neutralių valst. laivų nuėjo į jūros dugną. O vokiečiai submarinus gamina urmu ir jau dabar giriasi, kad tie submarinai „reikš galą Anglijai“.

Bet Anglija to nebijo

Apie blokadą ir prieš blokadą praeitą savaitę kalbėjo Anglijos laivyno vyriausia galva, Winston Churchill. Jis pareiškė, kad Anglija turi 21,000,000 tonų laivų talpos. Iš tokio didelio kiekio vokiečiai iki šiol nuskandino dar tik 340,000 laivų talpos. O tuo tarpu Anglija pastačiusi 280,000 laivų talpos. Jis taipgi pareiškė, kad iš kiekvienų 110,000 laivų tonų talpos pasiekiančių Angliją tik 1,000 tonų nuskandinama. O iš Anglijos 340,000 tonų talpos. O tuo lijos 250,000 tonų laivų talpos ruskandinta tik 1,000 tonų. Todėl Churchill pasakė, kad karas juroje eina Anglijos naudai. Nė submarinai, nė vokiečių minos Anglijos nenugalės.

Lietuva

Lietuvos naujosios vyriausybės pareiškimas

Gruodžio 6 dieną ministras pirm. Merkys perskaitė seime naujosios vyriausybės deklaraciją. Toje deklaracijoje pabrėžiama, kad audringais karo laikais Lietuvos vyriausybės pagrindinis uždavinys bus išsaugoti tautos ir valstybės laisvę ir gyvybę. Tam vyriausybė pasirinko tautos vienybės konsolidacijos kelius ir seks valstybės santvarkos pagrindiniais dėsniais, išdėstytais valstybės prezidento pastutinėje kalboje. Bus tęsiamas tautos ir valstybės stiprinimas ir skatinama draugin-

gi tarpvalstybiniai santikiai, juos remiant atkakliu savo teisių gyvenimu ir stropiu sutartų prievolių vykdymu. Vyriausybė rupinsis gausingai Vilniaus reikalais, palaikys lito pastovumą, kels gamybą, rupinsis biudžeto pusiausvyra, mokesčių sistemos patobulinimu, darbo našumo padidimu, darbininkų gerbuvio ir krašto kultūros kėlimu. Taipgi rupinsis žmonių socialiu aprūpinimu ir žemės ūkio klestėjimu, žemės reforma Vilniaus krašte ir kitais reikalais. Visai tai darys, kiek sąlygos leis. Seimas šiai deklaracijai pritarė.

Vilniaus gyvenimas susitvarkė

Kai Lietuva atgavo iš rusų Vilnių, ten rado daug ir didelės betvarkės. Rado daug skurdo tarpe vilniečių. Bet dabar, sakoma, Vilniuje gyvenimas visiškai susitvarkė. Darbai, mokslas, prekyba, pramonė atgijo. Mieste gerybių pilna. Iškeitus palengvintomis sąlygomis zlotus, suteikus darbą gyventojams, atgauta pirkimo galia. Stabilizavosi prekių kainos ir pre-

Už ką kariaujama?

Kaikurie Anglijos parlamento nariai jau karo pradžioje reikalavo, kad Anglijos valdžia aiškiai pasakytų už ką ji kariauja arba ko nori karu atsiekti? Tą klausimą ne sykį pakartojo spaudoje kaikurie Anglijos rašytojai (Wells, Huxley).

Anglijos valdžia iki šiol atsakė tik tiek:

Pirmoj vietoj, karo tikslas yra nugalėti priešą.

Antroj vietoj, karo tikslas yra sunaikinti hitlerizmą, kaip valdžios sistemą.

Anglijos valdžia vienok atsisakė nurodyti už ką ji kariauja. Ji sako galinti pasakyti prieš ką ji kariauja, bet ne už ką kariauja. Nes jeigu ji pasakytų už ką ji kariauja, tas būtų lygu taikos sąlygų paskelbimui prieš tai kaip priešas bus sumuštas. Anglijos valdžia sako, kad ji turi pirmiausia priešą sumušti, o paskui kalbėti apie taikos sąlygas. Pereitame kare, kaip žinoma, amerikiečiai buvo viliojami į karą obalsiu „padaryti pasaulį saugiu demokratiškai“. Amerikiečiai del to obalsio stoji į karą ir labai nusivylė. Jie šandien jaučiasi, kad buvo apgauti. Anglijos valdžia tą žino, ir todėl vengia tą patį obalsį šiam karui vartoti.

Vienok ir Anglijoje ir Amerikoje pažangieji rašytojai klausia: ko šis karas atsieks po to, kaip bus sumuštas Hitleris? už ką kariaujama? ko klausia bus Europa po karo?

Valdžiai neatsakant šių klausimų, vienas Anglijos lordas parašė straipsnį, kuriame sako, kad laimėjusi karą Anglija bus pasirėngusi daug paties paaukoti. Ji net savo nepriklausomybę sutiksianti apriboti bendram Europos labui. To reiks, kuomet Europos valstybės sutiks arba bus priverstas sudaryti Europos valstybių federaciją vietoj Tautų Lygos. Jeigu tokia federacija turės centralinę valdžią, tai visos sudarančios ją valstybės turės netekti savo suvereniteto arba pilnos nepriklausomybės.

kyba jėgo į normales vėžes, nes pirklys pasitiki pastovios valiutos verte ir gauna normaliai prekes papildyti. Mies-tai įveda lietuviškus užrašus.

Vilniaus majoru — Konstantas Stašys

Pirmomis dienomis po atgavimo Vilniaus Lietuvos valdžia paskyrė naujus Vilniaus kraštui pareigunus. Tai buvo rupestingai parinkti, gerai savie ilgametę tarnybą užsirekomendavę Lietuvos valdininkai. Tai buvo padaryta tik del to, kad reikėjo skubiai ir lygia-grečiai su ateinančia kariuomene sutvarkyti Vilniją per prityrusius ir patinkamus žmones, o tikrieji vilniečiai palaipsniui bus pašaukti į darbą. Gruodžio 10 dieną Lietuvos generalis konsulas New Yorke gavo pranešimą, kad ilgametis Vilniaus lietuvių tautinio komiteto pirmininkas, nenuilstantis kovotojas ir kankinys Konstantinas Stašys paskirtas Vilniaus majoru. O savaimi suprantama, kad jis pasirinkęs Vilniaus miesto savivaldybės tarnautojus ir bendradarbius iš lojalių vilniečių.

Iš to išeina, kad „tautų apsisprendimo“ klausimas šiame kare yra nebesvarbus. Pereitame kare „tautų apsisprendimas“ buvo vienas svarbiausių obalsių. Prezidentas Wilsonas buvo idėjęs jį į savo 14 punktų. Bet šiame kare mažomis tautomis ir valstybėmis besisirpinama. Pasidarys po pereito karo Europos žemlapis su daugeliu naujų „lopu“ skaitomas yra klaidų rezultatai. Klaidingas „lopas“ buvusi Čekoslovakija. Klaidingas „lopas“ buvusi Lenkija. Nebuvo klaidingu „lopu“ Suomija, bet jeigu Rusijos meška ji dabar drasko, tai ką padarysi. Anglija negali del to karo skelbti Rusijai, nes ji negali sykiu kariauti prieš Vokietiją ir Rusiją. Anglija dabar nei nekariauja už mažųjų tautų nepriklausomybę. Ji nekariauja nei už Čekoslovakiją, nei už Lenkiją, ir nekariauja nei už Suomiją. Ji nei nesako už ką kariauja. Ji sako prieš ką ji kariauja. Ji kariauja prieš Hitlerį ir hitlerizmą.

Anglų garsus rašytojas H. G. Wells sako, kad Anglijos valdžia šiandien nekariauja nei už savo imperijos išlaikymą. Anglijos valdžia kariaujanti tik už išlaikymą savęs ir už apsaugą tų patogumų, kuriuos per ilgus metus susidarė sau Anglijos valdytojai. Esmėje ir Hitleris už tą kariauja. Jis kariauja už išlaikymą savęs, kadir velniai imtyti Vokietiją. Esmėje ir Stalinas už tą kariauja. Komunizmas su čeka gamo buvo tik įrankis diktaturai pasiminti į savo rankas. Komunizmą jau senai velniai ant uodegos nusijoję. Stalinui tik diktatura berupi. Taip elgėsi visi diktatoriai per tuksančius metus.

Vienok, kaip tas lordas sako, Anglijos valdytojai yra pasirengę po karo pasiduoti Europos federacijos bendrai valdžiai. Kaip valdytojai, jie turi daugiau patyrimo ir yra gudresni už Hitlerį ir Staliną. Gudresnieji gali pralaimėti pradžioje, bet paprastai laimi pabaigoje.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance
of America
K. JURGELEVICIUS,
Editor
DR. M. J. VINKAS,
Business Manager
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States ----- \$1.50
To Foreign Countries ----- \$2.00
307 W. 30-th St., New York, N. Y.
Tel. LACKAWANNA 4-5529

PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIUJŲ KOMISIJŲ ADRESAI

- Pildomoji Taryba:**
ADV. F. J. BAGOCIUS, Prez.,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
J. K. MAZUKNA, Vice Prez.,
1325 W. North Ave.,
N. S. Pittsburgh, Pa.
DR. M. J. VINKAS, Sekr.,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.
ADV. K. P. GUGIS, Izdin.,
3323 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
DR. J. S. STANESLOW, Dr. Kvot.,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.
S. MOCKUS, Izdo Glob.,
726 E. 7-th St.,
So. Boston, Mass.
E. MIKUZIUTE, Izdo Glob.,
2121 N. Western Ave.,
Chicago, Ill.
Istatų Komisija:
DR. A. MONTVIDAS,
2400 Madison St.,
Chicago, Ill.
ADV. J. J. GRISH,
4631 So. Ashland Ave.,
"III" "O" "H" "A" "S" "H"
P. DARGIS,
25 Strauss St.,
Pittsburgh, Pa.
Finansų Komisija:
J. P. VARKALA,
3241 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
K. PIKIELIS,
529 — 54-th St.,
Pittsburgh, Pa.
A. S. TRECIOKAS,
314 Walnut St.,
Newark, N. J.
Kontrolės Komisija:
J. V. GRINIUS,
3120 Richmond St.,
Philadelphia, Pa.
KUN. M. VALADKA,
1743 N. Summer Ave.,
Scranton, Pa.
J. TAREILA,
826 Bank St.,
Waterbury, Conn.
**SLA Stovio, Skundų ir
Apeliacijų Komisija:**
S. BAKANAS,
2404 Charles St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.
P. E. BALCIKONIS,
67 Court St.,
Binghamton, N. Y.
ADV. K. JURGELA,
359 Union Ave.,
Brooklyn, N. Y.
Apšvietos Komisija:
DR. P. GRIGAITIS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
M. VAIDYLA,
314 W. 33rd St.,
Chicago, Ill.
J. MILIAUSKAS,
918 Woodward Ave.,
McKees Rocks, Pa.
Labdarybės Komisija:
DR. M. J. VINKAS,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.
V. J. KOLICZENK,
2222 Forbes St.,
Pittsburgh, Pa.
M. PAUKSTIENĖ,
2030 Fell Street,
San Francisco, Cal.
Sveikatos Komisija:
DR. P. ZALATORIS,
6600 So. Artesian Ave.,
Chicago, Ill.
DR. S. A. SLAKIS,
6733 Crandon Ave.,
Chicago, Ill.
DR. I. B. BRONUSAS,
3037 O'Donnell St.,
Baltimore, Md.
Jaunuolių Komisija:
K. MICHELSONAS,
741 McDonough St.,
Brooklyn, N. Y.
O. ZORSKAITE,
1709 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
V. BUKAVAITIS,
104-40 — 1117-th St.,
Richmond Hill, L. I. N. Y.
Prieglaudos Komisija:
W. J. MORRIS,
839 Arianna Ave.,
Grand Rapids, Mich.
E. POCIUS,
12048 S. Halsted St.,
Chicago, Ill.
J. BRAZUSKAS,
17909 Maplecliffe Rd.,
Cleveland, Ohio

Mirties Priežastys

(Iš mirtingumo studijų)

NAUJAGIMIŲ kudių dar tik 40 metų atgal beveik pusė išmirdavo pirmais jų gyvenimo metais. 1900 metais Lowell, Massachusetts, iš 1000 naujagimių mirė 275, o Fall River mieste to paties valstijos iš 1000 naujagimių pirmais jų gyvenimo metais mirė 305. Tai buvo pasibaisėtinas kudių mirtingumas, palyginant su dabartiniu. Dabar 1937 metais visoje Amerikoje iš 1000 naujagimių pirmais jų gyvenimo metais mirė tik 54.

Kas tą padarė, kad milijonai kudių dabar nebemiršta, kurie pirmiau išmirdavo tik ką gimę? Negalima sakyti, kad taip atsitiko vien dėl pažangos medicinos. Medicina jau ir 1900 metais daug žinojo apie sanitariškumą, sterilizavimą ir kudių ligas. Bet medicinos žinios pirmiau nebuvo prieinamos milijonams motinų. Kudių dideliu mirtingumu susirūpino Amerikos šviesuomenė ir dalinai priverstė veikti miestų ir valstijų valdžias. Sanitariškumo reikalavimai turėjo būti įskiepyti gimdytojams. Motinos turėjo būti išmokintos kaip atskirti ir pasaldinti karvės ar ožkos pieną, kad tiktų kudiui. Motinos taip jau turėjo išmokti, kaip užsilaikyti prieš gimdant ir po gimdymo. Motinų pamokinimui ir aptarnavimui Amerikos miestuose ir miesteliuose buvo įsteigta vizituojančių nusių tarnyba, išpradžių tik privačių žmonių lėšomis, vėliau remiama ir miestų. Niekas kitas tiek neišgelbėjo kudių nuo mirties kaip vizituojančios nūrsės.

Kudių mirtingumo sumažėjimas paskutiniaisiais laikais buvo tiesiog stebėtinas. Tačiau kudių mirtingumas dar nėra vienodai sumažintas visose vietose ir visuose žmonių sluogsnuose. Pietinėse valstijose tarp negrų ir visur tarp labai neturtingų baltų žmonių kudių dar miršta per daug skaitlingai. Šiems žmonėms Amerikos pažanga dar labai mažai ką davė. Čia kaltas neturtas. Tą paliudija sekamos skaitlinės apie kudių mirimą septyniuose Amerikos miestuose:

Tėvų uždarbis ne daugiau kaip \$450 i metus: jų kudių mirė po 170 iš 1000.
Tėvų uždarbis nuo \$550 iki \$649 i metus: jų kudių mirė po 160 iš 1000.
Tėvų uždarbis nuo \$850 iki \$1049 i metus: jų kudių mirė po 80 iš 1000.
Tėvų uždarbis \$1250 ir daugiau i metus: jų kudių mirė po 60 iš 1000.

Vienok bendroji Amerikos kudių mirtingumo skaitlinė, kaip sakytą, 1937 metais buvo 54 iš 1000. Tas reiškia, kad turtingesnių žmonių kudių Amerikoje miršta po daug mažiau negu 54 iš 1000. Jeigu vizituojančių nusių patarimai ir patarnavimas būtų galima duoti visiems neturtingiems žmonėms ir visur, Amerikos kudių mirtingumas galėtų sumažėti dar per pus.

Kudių mirtingumo sumažinimas, kokio buvo atsieta, pakėlė žmonių vidutiniško amžiaus skaitlinę kone dvigubai ir kone dvigubai sumažino bendrąją visų žmonių mirtingumo skaitlinę. 1890 metais visų amžių žmonės Amerikoje mirė po 19.60 iš 1000, o 1936 metais mirė po 11.5 iš 1000. Beveik užtenka sumažinti vienamečių kudių mirtingumą nuo 300 ar 400 iš 1000 iki 54 iš 1000 ir proporcingai sumažinti kudių mirtingumą iki 5 metų amžiaus, kad sumažintum vidutinišką visų žmonių mirtingumo skaitlinę nuo 19.6 iki 11.5 iš 1000. O tas mums sako, kad už kudių mirtingumo sumažinimo slepiasi nemalonūs faktai, kad i šį laiką visai nesumažėjo suaugusių žmonių mirtingumas. Tas reikštų, kad visa medicinos pažanga suaugusiems žmonėms labai mažai ką davė. Jeigu ką davė, tai kitos aplinkybės tą anuliavo. Nors medicinos pagelba dar toli gražu nėra prieinama žmonių ma-

sėms, medicina neabejotinai prisidėjo prie pailginimo žmonių amžiaus turtingesniuose sluogsnuose, ir statistškai turėjo pailginti visų žmonių amžių. Vienok to beveik nesimato. Kas reiškia, kad pailgėjus turtingesnių žmonių amžiui, turėjo sutrumpėti neturtingų žmonių amžius. Greitesnis gyvenimo tempas gal irgi prisidėjo prie suaugusių žmonių amžiaus sutrumpinimo, ypač tarp vyrų.

Kiekvienas žmogus turi kada nors mirti. Kada kudių iki 10 metų tapo išgelbėti nuo mirties, jų mirtis lieka tik atitolinta. Klausimas kaip ilgai laikui? Dalis jų, kurie be tinkamos priežiūros būtų mirę, neabejotinai buvo silpnesni, ir jų mirtis neliko atitolinta labai ilgai laikui. Vietoj kad jie būtų mirę kudių stovykloje, jie mirs vaikais ar jaunais vyrais bei moterimis budami. Daugelis jų dabar yra tarp 15 ir 20 metų amžiaus, ir per sekamus 20 metų jie neišvengiamai turės padidinti jaunų vyrų ir moterų mirtingumo skaitlinę. Nuo 1915 iki 1931 metų vyrai ir moterys tarp 20 ir 45 metų mirė mažiau, ir jų laukiamas amžius matomai pradės trumpėti. Tarp suaugusių žmonių paskutiniuose dešimtmeciu mirtis daugiau negu seniau pradėjo pjauti vyrus ir moteris tarp 50 iki 64 metų amžiaus. Vienok tuo pačiu laiku senesnių žmonių mirtingumas, tarp 70 ir 80 metų, buvo sumažėjęs. Tai buvo tvirtesni išlikėliai iš tų pavojų, kurie grėsia žmonėms tarp 50 ir 60 metų amžiaus.

Svarbus ir įdomus yra žmonių mirimų palyginimas su lyg mirties priežasčių ir mirusių žmonių lyties. Iš tokio palyginimo visuomenė ir daktarai gali suprasti, iš kokios pusės žmonių amžiaus ilgumui grėsia didesnis pavojus. Tokį palyginimą čia paduodame vaizdingoje statistikoje. Vaizdai labiau metasi i akį ir ilgiau gali likti atmintyje negu paprastos skaitlinės. Šiuose vaizduose kiekviena vyriška ar moteriška figura reiškia 5000 mirčių — vyrų ar moterų.

Iš šios vaizdingos statistikos pirmiausia mes i akį tas faktas, kad nuo didžiosios svarbiųjų mirties priežasčių daugiau miršta vyrų negu moterų. Net specialiai moteriškos ligos ir mirtys gimdant nesulygina moterų mirtingumo su vyrų. Ši statistika parodo mirčių skaičių Suvienuose Amerikos Valstijose 1936 metais. Tais metais visų amžių žmonių abiejų lyčių mirė 1,479,228. Iš jų 821,439 buvo vyrai, o 657,789 buvo moterys. Amerikoje vyrų yra truputį daugiau negu moterų (ant 100 moterų apie 102 vyrai). Bet ir tai šios mirčių skaitlinės parodo, kad 1936 metais vyrų mirtingumo rata buvo 12.76 iš 1000, o moterų 10.32 iš 1000. Moterys ilgiau ir gyvena. Vaikų paprastai už gimsta truputį daugiau vyriškos negu moteriškos lyties. Bet berniukai pirmaisiais gyvenimo metais daug sparčiau miršta negu mergaitės (žiūrėk statistikos vaizdą). Todėl vyriškai lyčiai pirmaisiais gyvenimo metais laukiamas vidutiniškas amžius yra 59.12, o moteriškai 62.67. Moterims perdėm tas amžius yra ilgesnis negu vyrams bentgi iki 70 metų aktualio amžiaus, kuomet moterys jau nebepralengia vyrų, bet laikosi beveik lygiomis.

Paviršutiniškai nesunku yra išaiškinti, kodėl moterų mažiau miršta negu vyrų ir kodėl jos ilgiau gyvena. Vyras per visą savo gyvenimą paprastai daugiau energijos eikvoja negu moteris. Daugiau rizikuoja, daugiau nervinasi, daugiau valgo, daugiau ekscesų griebiasi ir daugiau pavojų sutinka (žiūrėk automobilių nelaimių statistikos vaizdą). Be to ir jo organizmo lytinė pusė gal yra opesnė už moterų.

Čia paduotose statistikos vaizduose visai nerasite tokių vaikų ligų kaip *ty-*

mai, skarletina, kokišiusas, difterija, meningitis. Tai todėl, kad nuo kiekvienos tų ligų 1936 metais nebuvo nei trečdalis 5000 mirčių iš vaikų ar mergaičių. Dar šio šimtmečio pradžioj nuo kiekvienos tų ligų Amerikoje mirdavo po 30,000 ir daugiau vaikų kasmet. Tas vėl liudija, kaip žmonės ir medikalis pasaulis buvo susirūpinęs vaikų gelbėjimu ir kaip daug atsieta šioj srityje iki šiol.

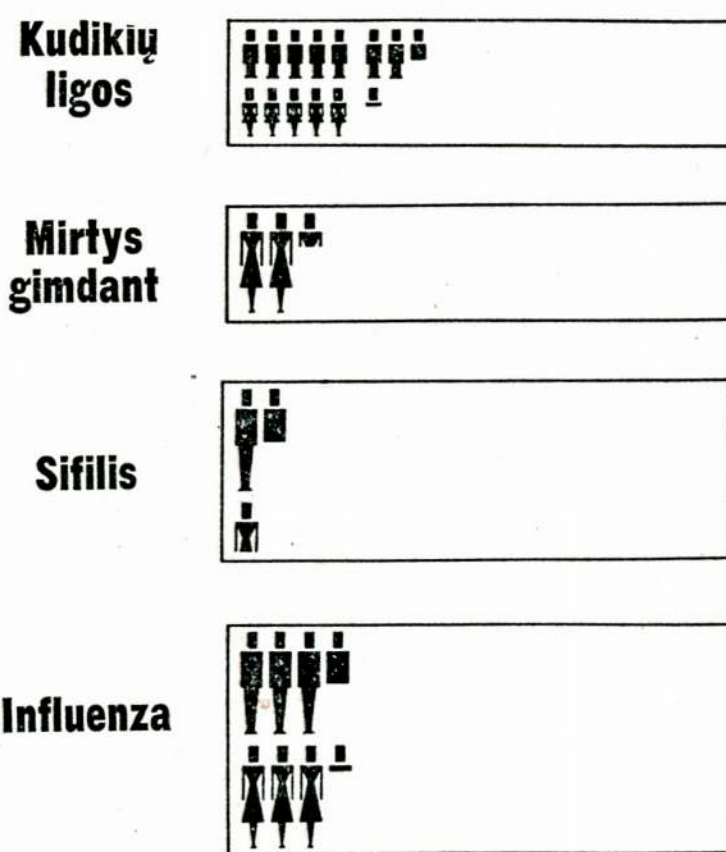
Nepakankamai betgi buvo rūpinasi vidutinio amžiaus žmonių ligomis. Tą liudija mirčių statistikos vaizdai su antgaliais: *Džiova, Diabetes, Sifilis, Pneumonija.* Medicina žino budus, kaip nuo tų ligų išgydyti žmones. Bet dabartinė socialė santvarka neduoda progos milijonams žmonių tais budais pasinaudoti.

Statistikos vaizdai labai daug ir daugiausia mirčių parodo ties antgaliais: *Vėžys, Smegenų suminkštėjimas ir apopleksija, Nephritis ir Širdies Ligos.* Tame nebūtų nieko stebėtino, kad nuo tų ligų beveik daugiausia žmonių miršta. Susenus juk tenka mirti nuo kokios nors ligos, ir tai dažniausia gali būti širdies liga ar apopleksija ar smegenų suminkštėjimas ar pagalių vėžys ar inkstų pagedimas (nephritis). Vienok stebėtina yra, kad nuo 1900 metų mirtingumas nuo tų ligų nepasimažino, bet žymiai padidėjo, nuo vėžio ir širdies ligų beveik padvigubėjo, nuo smegenų ligų padidėjo 10 nuošimčių ir tik nuo inkstų uždegimo truputį sumažėjo. Trisdešimt šeši metai atgal iš 100,000 žmonių tarp 60 ir 64 metų amžiaus nuo širdies pagedimo mirdavo i metus 499, o dabar miršta 858, nuo vėžio mirdavo 292, o dabar miršta 503. Tas ir vėl liudija, kaip visuomenė ir medikalis pasaulis, susirūpinę tik vaikais, daug mažiau rūpinasi gelbėti suaugusių žmonių gyvybes.

VYRŲ IR MOTERŲ MIRIMAS del didžiųjų mirties priežasčių

(Suvienuose Amerikos Valstijose, su lyg 1936 metų statistikos)

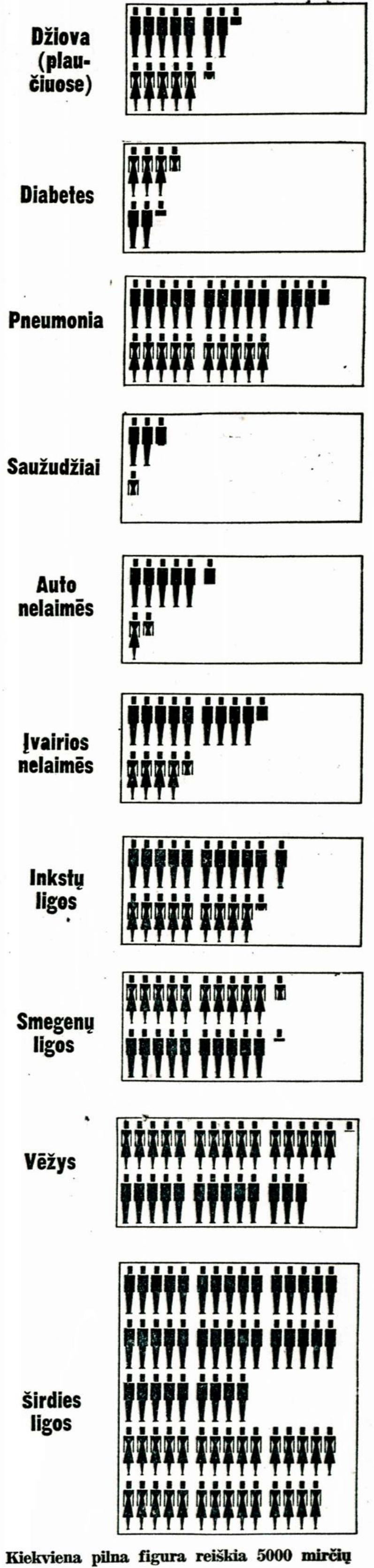
Kiekviena pilna figura reiškia 5000 mirčių

Susivienijimo Idėja

SUSIVIENIJIME turėtų vyrauti tikrai Susivienijimo idėja. Tiesa, kad mes nesikišame i savo narių įsitikinimų sritį, nedraudžiame jiems eiti i bažnyčią ir neverčiame jų eiti i bažnyčią, ir neskirstome narių su lyg jų bažnyčių ar tikėjimų. Tai reiškia, kad mes toleruojame arba pakenčiame visokias mintis susidėjusias mūsų narių galvose dėl įvairių gyvenimo aplinkybių. Bet tai nereiškia, kad mes neturime savo minties, savo idėjos. Mes savo idėją turime. Tai yra Susivienijimo idėja. Be savo centralinės idėjos mūsų Susivienijimas ištikrųjų neturėtų prasmės ir negalėtų ilgai gyventi.

Susivienijimo idėja nėra partijos idėja. Jeigu kokia nors partija įpirštų Susivienijimui savo pagrindinę idėją, kokia ta idėja nebūtų, Susivienijimas nebeatų Susivienijimas, nebeatų laisva fraternele ir labdaringa organizacija. Jis pats taptų partija arba partijos įrankiu, ir dievai žino kokių darbų jis tuomet imtųsi. Kiekvienos partijos tikslas yra ką nors valdyti, "paimiti valdžią i savo rankas", diktuoti, bosauti, ir paskui tikrai pritaikyti savo bosavimui šiuokius tokius principus, kurių partija nebus spėjusi pamiršti. Šiandien partijos paprastai visus savo "obalsius" pamiršta, kaip tik "paima valdžią i savo ran-

Kiekviena pilna figura reiškia 5000 mirčių

kas". Susivienijimas neturi tikslo valdyti. Susivienijimo tikslas yra vienyti visus Lietuvos savytarpe pagelbai, medžiaginei ir moralei, kad broliškumo praktikoje lietuviai kiltų kultūriniai aukštyn ir tobulėtų savo moralybėje.

Susivienijimo idėja yra aukštesnė už visų partijų idėjas. Nes ji atmeta pyktį ir neapykantą, kerštą ir pavydą, tas didžiausias žmonių ydas, be pataikavimo kurioms jokia partija dar negyvavo ir negalėtų gyvuoti. Susivienijimas gyvavo ir nori gyvuoti, tik stiprindamas brolišką meilę tarp savo narių, tik remdamas tą, kas gera, kas gražu, kas prakilnu ir kas veda žmoniją i laimingesnę ateitį.

Tokia yra Susivienijimo idėja, kuri turi visuomet Susivienijime vyrauti. Visi gerieji Susivienijimo nariai turi jos laikytis.

Susivienijime ta idėja visuomet gyvavo, nors labai dažnai ji budavo užstelbta partijinių idėjų, kurios visuomet gamino aklus užsikirtimus. Dabar atėjo laikas Susivienijimo idėjai bent pačiame Susivienijime tikrai ir pastoviai prašvisti, nusivaikius nuo savęs tamsius debesis, pašalines aistras ir neapykantas. Susivienijimo idėja ramiai ir gražiai prigijusi mūsų širdyse tegali nešti palaimą mums visiems ir su laiku visai Lietuvos tautai.

J. Krukonis apie Mykolą Sleževičių = Apie Liudesį = Verutę

Mykolas Sleževičius

JONAS KRUKONIS
Rašo

(IŠ MANO ATSIMINIMŲ)

ŽINIA APIE M. Sleževičiaus mirtį padarė ir mane sunkų įspūdį. Juk tiek reikalų su tuo žmogum turėta! Tiek pas tą žmogų energijos, gabumų ir dar tik pusę amžiaus pragyveno ir jau nuėjo į kapus.

1919 metais man teko tarnauti Lietuvos milicijoje ir buti Lazdijuose. Tai buvo žiemos metas. Tuo laiku, vietoj Voldemaro, ministerio pirmininko portfelį paėmė velionis M. Sleževičius. Pirmieji jo atsisaukimai ir visuomenę, pirmieji savanorių kvietimai, man teko skaityti. Po jais buvo M. Sleževičiaus parašai, bet kaip tas žmogus atrodė, tuomet aš nežinojau. Pasekoj tų atsisaukimų ir iš Suvalkų Dzūkijos pradėjo burti savanorių plaukti tai į Seinus, tai į Alytus. Buvusieji jau tarnyboje karininkai, pradėjo važinėti po kaimus, rinkdami nuo karo užsilikusius ginklus savanoriams apginkluoti.

1919 metų birželio mėn. tapo paskelbta inteligentų mobilizacija. Reikėjo, mat, pasigaminti karininkų. Paėmė ir mane. Kaune susirinko keli šimtai inteligentų, pradedant keturklasiais ir baigiant universitetų studentais. Bet, pirmiau negu tapsi karininku, kiekvienas turėjo baigti mokomąją komandą; kitaip sakant, pabuvoti paprastu kareiviu. Kaune mes išskristė į batalijonus, nes pulkų tada dar nebuvo. Įgulos bažnyčioje (buvusiam rusų sobore) išklaušė pamaldų ir išsiriakivom aiškėję. Čia atvyko mylimas ministeris pirmininkas M. Sleževičius. Čia man ir teko pamatyti M. Sleževičių. Mes vykome į kovos laukus: vieni į Panevėžį, kiti į Šiaulius. Ir dvasios sustiprinimui, jei taip galima išsiriakėti, M. Sleževičius pasakė tokią kalbą, kad aš ją atsimenu ir šiandien. Kariai inteligentai po šios kalbos važiojo į frontą kaip į kokią puotą.

Nuo šio laiko su Sleževičium neteko reikalų turėti iki rinkimų į pirmąjį seimą. Nuo šių rinkimų su Sleževičium, Grinium ir kitais liaudininkais tekdavo dažnai matytis, nes tais laikais ir aš buvau liaudininkas bei generalis organizatorius Seinų apskrity.

Velionis Sleževičius buvo nepaprastai žmogus. Jis — politikos žinovas, vienas iš geriausių kalbėtojų Lietuvoj, didelis tolerantas ir „iki kaulų“ demokratas. Kuomet krikščionys demokratai viešpatavo seime ir vairavo visai Lietuvos politikai, su Sleževičium ir jo nurodymais jie ir tada skaitėsi. Sleževičius pasižymėjo šaltu dalykų svarstymu. Stačiai stebėtis tekdavo, kaip jis šaltai priimdavo įvairius jam užmetimus ir šaltai juos išklaušęs išreikšdavo atsakymus. Partijos konferencijose dažnai kildavo karštų diskusijų ir jas nuraminti tik Sleževičius mokėdavo. Tas pats buvavo seime.

Prieš rinkimus į paskutinį seimą ypač teko daug agitacinių susirinkimų turėti kartu su Sleževičium. Susirinkimuose-prakalbose, paprastai, man tekdavo pirmininkauti, nes aš turėdavau savo vardą gauti policijos leidimą. Visuomenė kauną pritardavo kalbėtojų, bet atsiradavo pora katalikiško „Žiburio“ gimnazistų ir imdavo kelti obstrukcijas. Kalbas dažnai tekdavo laikinai nutraukti. Tokiuose atsitikimuose aš karščiuodavau, pykdavau. Bet Sleževičius laikydavosi kramčiausia. Palaukdavo kol publika apsimsta, tuomet jis atsistojo dar karščiau kalbėdamas ir daug daugiau pasakodavo. Rodos, tie trukdymai duodavo jam daugiau medžiagos.

1926 metais seimo rinkimus laimėjo demokratijos šalininkai: valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai. Jie sudarė ir valdžią, su Dr. Grinium ir Sleževičium p. iešaky. Krikščionys demokratai, taip staigiai netekę valdžios, ėmė kasti po demokratines valdžios pamatas. Valdininkais buvo likę beveik vieni krikščionys demokratai. Dauguma jų nebuvo praktikuojanti katalikai, o tik karjeristai, mokantieji prisitaikinti prie aplinkybių. Lygiai taip, kaip kad neseniai prie tautininkų buvo.

Tokie žmonės patys bjauriausi, nes jie stengdamiesi valdžiai įtikti, dažnai persudo. Taip pavyzdžiui, policijos viršininkai stengdavosi neduoti valst. liaudininkams ir socialdemokratams leidimų prakalbas laikyti. Jeigu negalėdavo išsisukti ir leidimą duodavo, tai policija ateidavo į mingą ir jį ardydavo. Taip man vienam, taip ir velioniui Sleževičiui, budavo jei tik pakritikuojį krikščionis demokratų, jei tik pamini Vallokaičio, Šmulksčio ar kito „tužo“ vardą, tuojau policija ir šaukdavo: „Prašau pavardžių neminėti!“

Ne tik policija terorizavo kitų pažiūrų žmones bei inteligentus-valdininkus. Tą patį darė mokyklų inspektoriai. Man bemokytojaujant, vieną gražią dieną mokyklą atlankė švietimo ministeris Dr. Jokantas, pradžios mokslo direktorius J. Vokietaitis (jau miręs) ir mokyklų inspektoriaus J. Dereškevičius. Kabinosi kiek tik galėdami ir kvotė kodel mes, mokytojai, reikalaujam prašalinti insp. Dereškevičių ir tt. To „vizito“ pasekmės buvo tos, kad aš tuoju buvau paleistas iš tarnybos. Mat, aš buvau mokytojų profesinės sąjungos pirmininkas, mokytojų atstovas apskrįčio švietimo komisijoje, apskrįčio tarybos (savivaldybės) narys ir tt. Žodžiu, kiekvienas valdininkas karjieristas-pataikunas. pažangiusius demokratų persekiojo kiek galėdami.

Liaudininkams-socialdemokratams sudarius valdžią, visi valdininkai buvo palikti tie patys. Nors šitie valdininkai daugumoj dabar virto „kairaisiais“, bet tik del akių. Progai pasitaikius, jie kaisiojo kuolus į demokratines valdžios ratus. Provincijoje mes tą puikiausiai pastebėdavom ir susirinkę kalbėdavom ir nugsaudavom, kad jei valdžia taip perpirštus žiūrės, tai ji ilgai negyvuos. Mes matydavom, kaip gimnazistai ateitininkai tarydavo pratimus su karo ginklais (o ginklus jie gaudavo kaip šauliai). Ukininkų sąjunga, pavasarininkai ir kitos pagalbinės krikščionių demokratų organizacijos ėmė šiaušti ir prie ko tai ruošti. Jie pamatė demokratines valdžios tokią taikią nuotaiką ir sumanė ją išnaudoti.

Matant kas darosi provincijoje, pažangusis elementas siųsdavo Kaunan delegacijas, kad išdėsčius kas dedasi. Nuvykę Kaunan (man teko beveik kiekvienoj delegacijoje dalyvauti, o daug sykų vykau tik vienas pats), mes netik nurodydavom kas dedasi, bet, vyriausiai, mes reikalaudavom pakeisti blogus valdininkus ir grąžinti tuos, kuriuos krikdem. paluosavo vien delto, kad jie nebuvo krikščionys demokratai.

Bet mūsų delegatų valdžia neklausdavo. „O, jūs tik įsivaizduojate!“ — atsakydavo mums tiek Sleževičius, tiek kiti ministrai. Mes, girdi, taip nesielgsime, kaip krikščionys demokratai elgėsi. Atsakyti nebuvo kas, ir mes grįždavom nieko nepesę. Bet už tai ponai valdininkai sušnįpinėje, kad nuvykusi delegacija nieko nelaimėjo, dar daugiau drąsos įgaudavo. Tik per atkaklų užsispyrimą teko vienas kitas valdininkas išstumti ir jų vietoje padėti savo žmogų. Bet to neužteko ir tas neva „valymas“ pervėlai buvo pradėtas. Demokratijos priešai jau spėjo užsiauginti ragus ir susiuostyti tarp savęs. Valstybės lėšų taupymo tikslais, demokratinė vyriausybė buvo numaičiusi sumažinti karininkų kadrą. Karininkai pabugo. O Voldemaras, Smetona ir kr.-dem. tą panaudojo, karininkus patraukė savo pusėn ir įvykdė perversmą. Vienas iš mano draugų karininkų man pasakojo, kad Smetona-Voldemaras išanksto pažadėjo karininkų etatų nemažinti ir geriau dar juos aprūpinti. Tas pats draugas papasakojo kaip tarpe vieno pulko karininkų ir kito eidavo susižinojimai, slapsti pasitarimai ir tt. Viso tai demokratinė vyriausybė nežinojo. Ir ištikrųjų: jei žmogus nemanai nieko blogo kitam, tai manai, kad ir tau niekas nieko blogo neruošia.

Dar vieną charakteringą dalyklį noriu paminėti. Kartą mane seiniškiai staciai išvarė važiuoti į Kauną pas Sleževičių „reformų“ reikalui. Girdi, tu dirbai, agitavai už liaudininkus, o dabar mes nieko geresnio nematom: tie patys

valdininkai, kurie mus terorizavo prieš seimo rinkimus tebesėdi, kaip sėdėjo ir tt. ir tt.

Kągi darysi — nuvažiauvau. Kaip žinote Sleževičius buvo ministeris pirmininkas ir užsienų reikalų ministeris. Nuvykau ministerio pirmininko raštinen. Ministerio nėra. Nuvykau užsienio reikalų ministerijon. Paklausia, kokių reikalų noriu matyti ministerį. „Pasikalbėti“, sakau. Sugryžta valdininkas ir sako, kad ministerio nėra. Sugryžau į viešbutį ir ėmiau atakuoti ministerijas per telefoną. Galų gale gavau penkių minučių „audienciją“. Aišku, Sleževičius turėjo daug darbo ir kiekvienas trukdymas nemalonas, bet... matomai, ir vengė, nenorėjo tų delegacijų priimti. O jų budavo iš įvairių apskrįčių.

Prisimenu 1917 metus Rusijoje, buvusį Petrapilį (dab. Leningradą) ir Kerenskio valdžią. Tarnavau milicijoje, kaip ir visi kiti moksleiviai-studentai tarnavo, nes mokyklas uždarė ir pašalpas atėmė. Kerenskio valdžia irgi davė visiems per daug laisvės, į viską žiūrėjo su pasitikėjimu ir nei neįtari, kaip išaugo raudonoji gvardija ir įvykdė perversmą. Velionis Sleževičius ėjo Kerenskio pėdomis ir susilaukė beveik to paties likimo.

Tie Musų Jausmai

BROLIS St. Jasilionis Tėv. Nr. 46 rašo, kad neprivalom garbinti dar nesusipilo kapo, o rašant vien tik turim kelti žmonių nuotaiką, ir smerkia tuos, kurie eilėraščiuose dejuoja. Aš esu tam priešinga. Man rodos, kad kiekvienas sako ar rašo tik tą, ką jis jaučia šiandien. Ir kaip kas galėtų parodyti tą, ko neturi? Paimkim šitų eilių autorių:

Sau vienas per dienas ant žemės šitos, Kaip akmuo atskilęs nuo uolos kietos. Pagiry po kryžiais paguoda tik man, Net gera ten verkti palikus vienam. Ten broliai, seselės — globėjai tėvai, Mane jau palikę ten guli senai. Turėjam Onytę, norėjam ją vesti, Kuri gal padėjus but vargą man kęsti. Ant galo ir josios visai netekau, Ir ji šitoj vietoj atsigulė jau.

Brolis St. Jasilionis persistatykite save to autoriaus vietoj. To žmogaus, kuris neteko visko, kas jam buvo miela ir brangu. Visko, kas buvo gyvenimo džiaugsmu. Todėl dabar jis ir jaučias tik „vienas per dienas ant žemės šitos“. Supraskit broli, ar daug toks poetas galėtų rasti žodžių, kurie keltų žmogaus nuotaiką? Tiesa, sakoma „išauš rytas nauja diena, atneš naują laimę“, bet ne viena gražiausiai išaušus diena nesugrąžins jam tų brangių ypatų, kurių jis neteko, to džiaugsmo, kuriuo jis džiaugėsi ir norėjo džiaugtis. Taigi kol išauš laimingas rytojus, o ši diena jam yra tamsi ir jo gyvenimas yra kartus. Todėl mūsų privalumas yra, kol mes to dar ne-

Žmogus

GAMTOJE yra visokių padarų-padarėlių. Miškuose auga gražūs medžiai. Pievose ir darželiuose žydi kvepiančios gėlės. Laukuose dera maista teikianti javai. Jurose, ežeruose ir upėse pilna visokios gyvyjės. Erdvėje skraiduoja gražūs drugeliai ir visoki vabalai. Medžiuose liudus veja ir linksmai mums pačiulba paukščiai. Giriose mauroja žvėrys.

Kur tik nepasisuksi — visur daug ir skirtingų Tvėrėjo rankos padarimų.

Bet įdomiausias gamtos padaras tai žmogus. Tai yra stebuklinga, individuali mašinėlė, kurią gamta daug kuo rupestingai apdovanojo. Tai mašinėlė, kuri skirtingesnė ir tobulesnė už kitus tvartinius. Daug gyvyjės vaikščioja, plaukioja ir skraido. Daug turi balsus. Paukščiai gražiai pačiulba ir kiti gyviai gali padaryti visokius garsus. Bet gyvuliai ar paukščiai, kiek žmogui žinoma, nesusikalba. Žmogus netik turi balsą, bet juo jis gali susikalbėti su kitais žmonėmis ir gali gražias dainas dainuoti. Savo balsu jis gali paukščius ir kitus gyvius pamėgdžioti. Sakoma esą tokių gyvių, kurie moka ir protauti. Bet žmogus turi už visus geriau išbulintą protą. Žmogus

Po 1926 metų perversmo Lietuvoje dar teko matyti su Sleževičium. Jautėsi labai prislėgtai. Bet čia irgi tas bergždžias pasitikėjimas dar jį stiprino. Girdi, mes gavom raštišką Voldemaro pasižadėjimą, kad jis gerbs konstituciją ir kad nieko ypatingo nebusia. Vienok, jau tada galima buvo pastebėti, kad politika Sleževičių labai apvylė ir vargu po šios tragedijos jis gryšias į politiką. Tik pamanykite: tiek vargo, tiek darbo bei energijos padėjo! Suorganizavo kariuomenę ir dabar ta kariuomenė taip negarbingai, taip nedėkingai pasielgė. Šis nepagalvotas ir visiškai nenaudingas Lietuvai perversmas paveikė netik Sleževičių. Jis skaudžiai paveikė Dr. K. Grinių ir kitus Sleževičiaus kabineto bendrus. „Vilnis“, rašydama apie Sleževičiaus mirtį sako, kad po perversmo Sleževičius tapo neaktingas politikoj ir sustojo vietoje. Girdi, į dabartinį koalicinį kabinetą įėjo visai nežymūs liaudininkai, o Sleževičius likęs nuošaliai. Tiesa. Bet mes nematom jokios akcijos ir iš kitų buvusių ministerių prieš perversmą. Matomai, jie daugiau politikoj nesivels. Aš tikiu, kad politika ir Sleževičiui priartino mirtį.

Rašo
VERUTĖ

jaučiame, surasti susiraminimo žodį. Poetai, rašydami tokias eiles, mums pasiskundžia, o mes turim juos suprasti, atjausti ir suraminti.

Paimkim Dr. V. Kudirką. Jei jis dar su mumis būtų, tai perskaitytų tą brolio St. Jasilionio straipsnį, kuris ant galo sako: „Tada nereikės garbinti dar nesusipilo kapo ir nereikės spręsti, ar varlė prie kapo sukvarks, ar gegutė pakukuos“. Pasiklausk savęs, broli Jasilioni, ką Dr. Kudirka apie jus manytų? Juk jis pats budamas daktaru ir matydamas, kad jo sveikata kasdien menkėja, ir gerai supradsdamas, jog jis neužilgo turės palikti savo mylimus draugus, tą Lietuvos šalį, del kurios tiek dirbo ir norėjo dirbti, tą viliojantį pasaulį, prie kurio kiekvienas mes taip prisirišę, jis netrukus jau turės palikti. Tai žinodamas, Dr. Kudirka rašė: „Jau vystu kai lapas ir neužilgo spaus mane sunkus kapas...“ Ar daug tokių žmogus gali turėti vilties į rytojų, žinodamas, kas jo rytojų laukia? Ar manot, kad dar jis galėtų surašyti straipsnį, kuris keltų žmonių nuotaiką? Ne! Jis jau neturi tos jėgos, kuri galėtų kelti žmonių nuotaiką. Pas jį jau nėra nei kibirkšties vilties į laimingą rytojų.

O kiek tokių yra ligoninėse ir privatiškai gyvenančių?! Jų žvakutė vilties jau baigia gesti ir jie nieko prieš save daugiau nemato kaip tik kapą. Už tai taip ir rašo ir mums skundžiasi. Jie nori, kad mes juos suprastume, užjaustume ir suramintume.

Parašė
PRANAS EIMUTIS

netik kalba ir dainuoja. Jis taipgi galvoja, protauja, rašo ir idealizuoja. O tuos galvojimus ir tas idėjas jis gali ir kitiems žodžiu ar raštu perduoti.

Galėdamas kalbėti ir mokėdamas gerai protauti, žmogus ir savo gyvenimo aplinkybės išmoko pasitobulinti. Jis stengėsi ir dar stengiasi šį pasaulį tinkamesne gyvenimo vieta sau pasidaryti. Ko gamta žmogui nedavė — jis pats pasigamina ir pasitobulina. Jis moka daugelį ligų nukovoti. Jis išmoka vandenį plaukioti. Jis pasigamina greitai važiuojančias mašinas. Pasibudavoja gražius gyvenimui namus. Pasidaro plaukiojimo ir skraidymo mašinas. Žmogus su žmogum susikalba per tukstančius mylių telefonų, telegrafų ir radio. Šaltose dienose jis turi šilumą savo namuose, ir eidamas į lauką turi apsigėrimui šiltus rubus. Karštose dienose — turi prietaisus atsivėdinimui.

„Yra žmonių, nėra žmogaus“, sako lietuviškas priežodis. Iš to reikia suprasti, kad žmonės nelygūs. Kad ne visi žmonės yra tikrais žmonėmis. Kad vieni geri, o kiti pikti ir nedori. Yra tokių žmonių, kurie del kitų viso gero linki. Kurie nori, kad visiems būtų smagu

gyventi. Kurie šelpia neturtingus ar skleidžia tokias idėjas, sulig kurių neturtingų nebūtų ir visiems gyvenimas būtų mielas. Bet yra ir tokių žmonių, kurie pasiryžę ir paskutinį duonos kąsnį iš ki- to žmogaus atimti.

Šių dienų aršiausiais žmonėmis yra diktatoriai. Tai tokie sutvėrimai, tai tokie piktadarai, kurie apiplėšia netik pavienius žmones, bet ištisas tautas. Del to apiplėšimo jie sukelia baisius karus, per kuriuos žūsta daug žmonių, tų gražių ir stebuklingųjų gamtos padarėlių. Tokius karus, kurie sukelia didelį vargą, sunaikina žmonių pasigamintus gyvenimus, sutruškina viską, ką gerasis žmogus savo rankomis ir savo protu pasigamino, kad jam būtų geriau gyventi. Negeresni ir tų diktatorių pasekėjai, kurie padeda diktatoriams kraujo puotas sukelti ir laimingai gyvenusius žmones apiplėšti. Kaip diktatoriai, taip ir jų pasekėjai nieku negeresni už plėšriuosius žvėris.

Vienok, koks žmogus nebūtų, jis kaip ir kiti gamtos sutvėrimai, pagyvena, pavargsta ar pasidžiaugia gyvenimu ir numiršta. Nepaisant, kas jie buna šiame gyvenime: karaliai, diktatoriai, dideli valdonai ar vargu prispausti žmonės — numirus susilygina. Jų kunai žemėje supuva ir amžinai dingsta. Tik tiek dar lieka, kad apie geruosius gyvenantieji gerai kalba, o bloguosius smerkia ir visiškai apie juos užmiršta. Tuo viskas apie žmogų ir pasibaigia. Kaip mes nežinome del ko žmogus į šį pasaulį ateina, taip jam numirus mes nežinome, del ko ir kur jis amžinai išnyksta.

Išėjo Lietuva No. 2

Amerikos lietuviai ir jų spauda labai palankiai pasveikino pasirodžiusį Juozo Tysliavos žurnalą Lietuva. Kaikurie betgi statė klausimą: ar išsilaikys? Nes nei vienas lietuvių žurnalas iki šiol čia neišsilaikęs. Tos abejonės bent dalinai bus apramintos pasirodymu antrojo Lietuvos numerio į laiką — lygiai už mėnesio po pirmojo numerio. Antrasis numeris taip jau gražiai išleistas kaip ir pirmasis. Jame dar daugiau paveikslų. Tai brangiai kainuoja. Jeigu paveikslų ir mažiau būtų, žurnalas būtų lygiai vertingas. Antrame numeryje pastovaus įdomumo straipsniai yra profesorius Alfredo Senno apie Kazimierą Bugą, Nado Rastenio apie „Pirmuosius Amerikos Lietuvių spaudos diegus“, M. J. Viniko apie Lietuvos nepriklausomybės idėjos prasidėjimą. Numeris taipgi atsižymi savo budriomis apžvalgomis lietuvių ir anglų kalbose. — Lietuvos adresas: 188 Bleecker St., New York, N. Y.

Pasaka

Pilkuose sutemų aiduos,
Žvaigždžių takais liepsnotais,
Kai vėjas medį paspuos —
Ateisi tu beribių plotais.

O pasaka, auksine tu,
Ugnies žiedais kaisyta!
Mes ejome kartu
Sutikti laimės rytą.

Ir susitikome kely,
Kur vėjas tik klajojo,
Kur lenkėsi beržai žali
Ir laukiau... laukiau jojo.

Saulėtam vieškely naktis
Užmigdė aukso rytą,
O apgaulinga tu ir jis!
O laime užmigdyta!

Vilnius. Ona Micūtė.

Miesto žiburiai

Žiba akys elektrinės —
Aukso spindulius žeriu!
Žvaigždės, žvaigždės sidabrinės,
Pakabintos ant vilių.

Lekia autai, sparčiai skuba,
O jų šviesūs žiburiai
Jau nakties šį klaukį rubą
Plėšo aukso spinduliais.

Vilnius. Ona Micūtė.

Susivienijimo Reikalai ir Veikla

SLA vajai finansiniai organizaciją tvirtina, bet agitaviškai dar labiau

Laike vajuas apie 600 organizatorių ir jų padėjėjų kasdien lankosi į lietuvių apgyventas vietas ir praleidžia nuo 10 iki 15 valandų kas savaitę SLA reikalams. Organizatoriai skleidžia agitaciją gyvu žodžiu ir tokiu būdu labiau įtikina lietuvių apie SLA naudingumą prie jos priklausyti. O tuo pačiu metu, kada naujų narių prisirašo, tai ir SLA išdala auga.

Organizatoriai privalo savo išmūnčią vaduoti SLA organizavime darbe. Jie taipgi privalo suprasti žmonių nuomones ir nusistatymą. Pasitaisk SLA organizatorių dalyvauti skaitlingoje lietuvių sueligoje. Vienas iš to būrio užkalbino organizatorių ir pradėjo kalbėti apie SLA taip, kaip jam patinka. Organizatoriaus suprato kokių tikslų pastarasis užvedė kalbą. Mat užsinorėjo smarkuoliui žmonių aktyse išieškinti SLA organizatorių ir jo atstovaujamą organizaciją. Organizatoriaus ramiai išklaušė oponento kalbą. Kada įsai pabaigė, tai SLA organizatoriai rimtai atsakė į visus užmetimus ir prapardė, kad lietuviams yra reikalinga prie SLA priklausyti.

Apsvarstius, padarykime palyginimą apdraudus kompaniją apdraudą ir jų teikiama patarnavimą. Taipgi kitų draugijų savo narius teikiama patarnavimą — pašalpa ir apdraudą. Atrasime, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje kogeriausia aprupina savo narius. SLA mokestis nei kiek nebrangesnė kaip ir kitur, o kai kurių skyrių dar ir pigesnė. Mes lietuvių priklausome prie SLA didžiulės organizacijos ir esame jos savininkai. Mes renkamės viršininkus, mes darome pakeitimus įstatymų. Mes per organą visą draugijos stovį žinome. O visų svarbiausias dalykas, tai žmonėms pagelba, malonys žodžiai, suraminimas ir piniginė parama.

Broliai ir sesutės! daugelis mūsų priklausome prie apdraudus kompanijų. Atsitikime li-

gos ar mirties, apdraudus kompanijos agentas ateina ir pareiškia, kad tiek ir tiek gausite pomirtinės ir tuo viskas užsibaigia. Bet SLA organizacijoj yra visai kitaip. Kada nelaboji liga prispaužia šeimyninką ir jo pašalpos pinigai išsibaigia, o piniginė pagelba dar labiau reikalinga, tada kuopos nariai stengiasi tam nelaimingam savo broliui kaip nors pagelbėti. Taipgi laike mirties draugai aprupina ir suteikia paskutinį patarnavimą. Reikalui ištikus, našlėms ir našlaičiams Susivienijimas visokiais būdais ištiesia pagelbos ranką.

Tai yra mielaširdystės sankrova, tai neišsėmiamas šaltinis pagelbos. SLA per 52 metus savo gyvavimo atliko daug labdarinių darbų lietuvių bei.

Na, o ką gali pasakyti tie lietuvių, kurie priklauso prie apdraudus kompanijų? Ar daug tos kompanijos lietuvių bei aukšto ir gelbėjo? Su prask, lietuvi, tik lietuvių lietuviams visada pirmutiniai atėdavo ir ateis su pagelba.

SLA turi apie 16,000 narių ir šiandien lošia svarbią rolę žmonių gyvenime. O kada S. L. A. pasieks 50,000 narių, tai bus galima milžiniškus darbus atlikti. Bus galima pilnai aprūpinti senelius, sutverti apšvietos ir mokslo fondą. Biedniams lietuvių jaunuoliams, trokšiantiems mokslo, galėsime teikti pilną finansinę paramą. Taipgi bus galima lietuvių kalbos ir rašybos mokykloms teikti paramą.

Brangūs lietuvių, priklausyti prie draugijų tik dėlto, kad gauti pašalpą ir pomirtinę, tai dar ne viskas. Apart tų dviejų dalykų yra ir daugiau svarbių reikalų žmonių gyvenime. SLA organizacija kaip tik tais reikalais ir rūpinasi. Del to mes SLA organizatoriai ir veikėjai raginam kiekvieną lietuvių bei lietuvių prisirašyti prie SLA organizacijos.

A. Birieta,

SLA 4-to distr. gener. organizatorius.

Protokolas SLA šešto apskrčio suvažiavimo

SLA šešto apskrčio suvažiavimas įvyko rugsėjo 24 d., Lietuvių Auditorioj, 3133 So. Halsted St., Chicago, Ill.

1. Suvažiavimo posėdį atidarė apskrčio pirmininkas Dr. A. Montvidas apie 2 val. po pietų.

2. Pirmininkas paskyrė šias komisijas: Spaucos — K. Liutkus, T. Aleksyną ir K. P. Deveikį; Rezoliucijų — K. Mačiuką, A. Zalatorių ir J. Naujį.

3. Apskrčio sekretorius, K. J. Semaška, skaitė kuopų delegatų vardoaukį pagal mandatus. Dalyvavo:

SLA 134 motų kuopos: K. Katkevičienė, J. Gulbinienė ir Z. Žilvitenė (neatvyko trys);

SLA 63 kp.: P. Kučinskis, G. Kučinskienė, A. Laurutėnas, M. Atkus, Josephine Rasmor, P. Gilis, B. Jukevičienė, B. Barniškis, J. Šatkauskas, A. Josienė ir F. Skrobotonas (neatvyko 4);

SLA 139 kp.: J. Žukauskas (neatvyko 4);

SLA 185 kp., Indiana Harbor, Ind.: T. Meškauskas, St. Barzdys ir Julė Kelienė (neatvyko 5);

SLA 125 kp., Melrose Park, Ill.: M. Šeštoka, I. Petratis ir A. Tamelis (neatvyko 1);

SLA 301 kp., Cicero, Ill.: V. Asila, M. Bartkienė, V.

Deveikiutė, J. A. Rašinskaitė ir K. P. Deveikis (neatvyko 1);

SLA 122 kp.: A. Kuizinas, J. Vaišvila, K. Kolalis, A. Kasputis, Ona Kasputienė, J. Zubrickas, Pr. Petrauskis ir B. Andrušienė (neatvyko 7);

SLA 226 kp.: Dr. A. Montvidas, K. J. Semaška, J. Kraučunas, V. Pačkauskas, J. Naujalis, K. Čepukas, K. Čepulevičius, F. Prusis, V. Feizienė ir A. Alekniene (neatvyko 4);

SLA 260 kp.: A. Andriukaitis, K. Liutkus, K. Mačiukas, T. Aleksynas ir M. Karteckas (neatvyko 3);

SLA 238 kp.: J. Puida ir St. Visockienė (neatvyko 2);

SLA 109 kp.: K. Aleksunus ir A. Kondrotas (neatvyko 2);

SLA 313 kp. (jaunuolių): Euphrosine Mikuziutė (neatvyko 1);

SLA 36 kp.: A. J. Zalatorius, J. Balčiūnas, M. Vaidyla, P. Grigaitis, A. Bradčulis, P. Juozapavičia, L. Narmontaitė ir V. Ambrose (neatvyko 7);

SLA 284 kp., Gary, Ind.: J. Paškauskas (neatvyko 1);

SLA 129 kp.: J. Jasinskis, K. Kazinauskas ir B. Žalimas (neatvyko 3);

SLA 55 kp.: A. Statkus (neatvyko 5);

SLA 89 kp., East Chicago, Ind.: Paul Čeknis.

Viso šiam suvažiavime dalyvavo 68 delegatai.

4. Apskrčio sekretorius perskaitė iš praeito suvažiavimo protokolą, kuris priimtas.

5. Už visą apskrčio valdybą sekamą raportą perskaitė Dr. A. Montvidas:

Rugsėjo 24, 1939

SLA 6-to apskrčio valdybos raportas

Mūsų raportas bus trumpas, nes pereinotji konferencija valdybai pavėdė labai mažai darbų. Klaipėdos nuo Lietuvos atskyrimo klausimas tuomet buvo opus ir mums buvo pavesta pasiūti atitinkamas pareiškimas, kurį padarėme ir pasiuntėme Lietuvos vyriausybei, ragindami ją gelbėti Klaipėdą, ir Amerikos vyriausybei, prašydami užtarti.

Kadangi Pažangos vajuas buvo pats svarbiausias narių ir kuopų darbas, tad ir apskrčio valdybos nariai juo buvo nemažai užimti. Kaip girdėsite iš kuopų ir generalių organizatorių pranešimų, šis vajuas Chicago apeliokėj pusėtinai pasisekė. Kurios kuopos ir organizatoriai nuosirdžiai padirbėjo, tie turėjo stambių laimėjimų.

Mūsų pareiga palaikyti apskritį esamas kuopas ir gauti iš jų dar nepriklausančias. Buvo darytos pastangos pasiekti kiekvieną dar apskritį nesandžią kuopą ir su visomis susižinoti. Jos visos ateis į apskritį.

Tarėmės ir darėme bandymų įvykdyti koki nors parengimą del pelno. Kadangi parengimų kas šventadienis tiek daug, neturėjome progos įsiprausti ir vengdami rizikos turėti nuostolius, nieko viešo šią vasarą nerengėme.

Dr. A. Montvidas, K. J. Semaška, A. J. Zalatoris, Juozas Zubrickas, V. B. Ambrose, K. Čepukas.

Raportas priimtas.

6. Apskrčio pirmininkas pakvietė Centro valdybos narę, p-lę E. Mikuziutę, padaryti pranešimą mūsų delegatams iš Centro valdybos posėdžio, kuris nesenai įvyko. Pranešė, kad Pažangos Vajuas buvo sėkmingas, prirašyta virš 1,200 naujų narių.

Antra, P. T. nutarė duoti \$20,000 paskolą Lietuvių Auditorijai, kad tuomi išlaikius Auditoriją lietuvių rankose. Trečia, P. T. leis Pennsylvanijos SLA kuopoms balsuoti, į kurį miestą perkelti SLA Centro ofisą. Po trumpų pokalbių ir atsakymų, p-lės Mikuziutės pranešimas priimtas kaip išklaustas.

7. Kuopų pranešimai.

SLA 134 kuopos delegatė, sesuo K. Katkevičienė, pranešė, kad ji prirašius 27 naujus narius Pirmame Pažangos Vajuje. SLA 63 kuopos brolis Laurutėnas pranešė, kad jis prirašė 11 naujų narių. SLA 125 kp. brolis Šeštoka pranešė prirašęs 9 naujus narius. SLA 301 kp. brolis K. P. Deveikis prirašęs 11 suaugusių naujų narių ir vieną mažametį. SLA 226 kp. brolis K. Čepulevičius pranešė, jog į tą kuopą prirašyta 35 nauji nariai. SLA 260 kp. brolis K. Liutkus prirašęs 11 naujų narių. SLA 109 kp. brolis A. Kondrotas pranešė, jog prirašyta 6 nauji nariai. SLA 313 kp. sesuo E. Mikuziutė pranešė, jog prirašyta 15 naujų narių. SLA 36 kp. brolis Balčiūnas pranešė, jog viso prirašyta virš 20 naujų narių. SLA 229 kp. brolis Kazanauskas prirašė 2 naujų narių.

SLA 122 kp. brolis Kuizinas pranešė, jog prirašyta 5 nauji nariai. Čia reikia priminti, kad 7 SLA kuopų nekuri delegatai nebūdami organizatoriais, nežinojo kiek jų kuopos gavo naujų narių, todėl skaitlinė yra daug didesnė naujų narių, negu raportuose suminėta.

Kalba generaliai organizatoriai. Dr. A. Montvidas praneša, kad jo ribose kuopos prirašė apie 200 naujų narių. Kitas gener. organizatorius, brolis K. P. Deveikis, sako, jog jo ribose buvo 5 kuopos, bet pasekmės neblogos. Kuopų delegatai pranešė ir užkviėtė visus dalyvauti jų parengimuose, kurie įvyks trumpame laike.

8. Nauji sumanymai-tarimai.

a) Apskrčio valdyba pasiūlė sumanyt, kad sekamas 6 apskrčio suvažiavimas būtų šauktas sausio mėnesį, 1940 m., vietoje vasario ar kovo. Sumanymas vienbalsiai priimtas.

b) SLA 284 kuopos rezolucija buvo nepriimtina ir, rekomenduojant rezoliucijų komisijai, tapo atmetama.

c) Brolis K. P. Deveikis inėšė, kad apskritis prisidėtų prie Antro Pažangos Vajaus. Kalba Dr. P. Grigaitis, E. Mikuziutė, K. Čepukas, K. Liutkus ir kiti, visi nurodymai, kad reiktų ką nors daryti, kad turėjus gerų pasekmių šiame vajuje. Buvo nurodyta ir neigiamai, jog tai priklausė labiau generaliams organizatoriams veikti, nes jie žino kiekvieną organizatorių kuopą.

Brolis V. Ambrose padarė inėšimą, kad visų kuopų organizatoriai bei vajuos organizatoriai būtų sykiu kviečiami į organizatorių pamokas. Po trumpų diskusijų, nutarta tokį susirinkimą šaukti lapkričio 15 dieną.

Finansinis stovis

Šios kuopos užsimokėjo duokles: 185 kuopa už du metus \$5.16, 134 kuopa \$1.80, 63 kuopa \$4.20, 125 kuopa \$1.00, 301 kuopa \$3.00, 122 kuopa \$4.20, 36 kuopa \$9.00. Viso kuopų duoklių \$28.36. Pridėjus prie buvusių išde \$2.69, kartu yra \$31.05.

Išlaidos: Salė del suvažiavimo \$5.00, "Naujienom" už 500 atviručių \$8.20. Išlaidų \$13.20. Pas išdėminką broli A. Zalatorių yra \$17.85.

Užbaiga

SLA 6-to apskrčio suvažiavimas užbaigtas 5 val. po pietų. SLA 36 kuopos veikėjų užkviėtė delegatus pasilikti salėje, nes turėjo pagaminti garžią vakarienę ir skanių gėrimų.

K. J. Semaška, SLA 6 apskr. sekretorius.

Scranton, Pa.

Organizatorius jau prirašė 9 naujus narius

SLA 30 kuopos metinis susirinkimas įvyko gruodžio 5 dieną, Lietuvių Svetainėje. Narių atsilankė skaitlingai.

Kuopos organizatorius V. A. Kerševičius perstatė 4 naujus narius, kas jau sudaro devynis šiame vajuje. Čia reikia pažymėti, kad visi kandidatai yra čia gimę jauni lietuvių, energijos pilni ir del SLA galės daug darbuotis.

SLA 30 kuopos valdyba 1940 metams išrinkta ta pati, nes gerai darbavosi praeitą metą.

Nutarta prisidėti prie Lietuvių Draugijų Sąryšio rengiamo Lietuvos nepriklausomybės suaktuvių apvaikščiojimo vasario 16 dieną.

Korespondentas.

Pittston, Pa.

Padėkos žodis

SLA 346 jaunuolių kuopa širdingai dėkinga visiems, kurie dalyvavo surengtame bankiete spalio 18 dieną Casino svetainėje. Taipgi mes jaunuoliai, šios kuopos nariai, tariame dėkui toms viešnioms ir svečiams, kurie programo išpildime dalyvavo.

Pažangos Vajaus vedėjas, brolis Kl. Jurgelionis, pasakė įspūdingą prakalbą, kuri pasiliks tarpe jaunuolių ilgam atminimui. Labai gerą įspūdį paliko to vakaro dalyvuiose broliai J. Skarnulis ir Tamulynas, kurie laike to bankieto programą atidarė su Amerikos himnu ir toliau sudainavo keletą smagių dainelių, o jo giminiečiai Tamolynai su armonika pritariant išėjo dainos skambiai.

Garbė yra SLA 115 kuopai, turint tokius narius. Kitas narys tos pat kuopos, tai gerb. Dr. E. C. Ratkevičius, kuris kalbėjo. Jo kalba publikai patiko. Kaip atrodo, tai ateity jis bus didelis lietuvių bės patriotas. Didelė garbė priklauso SLA 115 kuopos organizatoriui, broliui Kiguoliui, kuris laike Pažangos Vajaus prirašė Dr. Ratkevičių, broli Skarnulį ir daugelį kitų.

Toliau pasakė puikią prakalbą Dr. Andrauskas, kuris yra SLA 7 kuopos narių gerbiamas. Dr. Andrauskas aukštai yra pakilęs savo profesijoj. Ne tik lietuvių jo įstaigai lanko, bet didžiulioj ir svetimtų. Mums lietuviams yra garbė, turint tokios aukštos profesijos žmones. Prie pabaigos puikiai pakalbėjo ponas J. B. Šalūnas. Su jo kalbomis pitstoniečiai jau apsičiami į organizatorių pamokas. Po trumpų diskusijų, nutarta tokį susirinkimą šaukti lapkričio 15 dieną.

Stasys Amutis publiką skaniai pajukino su savo išrasytais naujaisios mados juokais-anekdotaais.

Šios jaunuolės sesės išpildė programą, ir nekurius jų yra SLA narės: solo dainavo p-lė F. Šapauraitė, pianu pritarė p-lė Kižiutė. Dainavo p-lė Grablikaitė, jai pianu pritarė p-lė Miliauskaitė. "Tap dance" pašoko jaunutė ir graži mergaitė ponų Lietuvinkų dukrelė. Armonika pagrojo mūsų kuopos jaunuolė p-lė Olga Mačiutaitė, kuri gavo dovaną gražių gėlių buketą iš bankieto dalyvių.

Programo vedėja buvo sesuo N. Tankevičaitė.

Labai gaila, kad delei stokos laiko ne visiems kalbėtojams teko pasakyti kalbas. SLA Kontrolės Komisijos narys, gerb. kunigas Valatka iš Scrantono, atsisakė pakalbėti, bet permatydamas, kad jaunimas nori šokti, nekalbėjo. Publikai jautėsi nepatenkinta, kad gerb. kunigas nepasakė nei kelių žodžių į publiką. Taipgi neteko pakalbėti generaliam organizatoriui broliui J. Andriūšiui.

Mes, jaunuoliai šios kuopos, dėkojame SLA toms kuopoms ir jų veikėjams, kurie prigėlė bėjęte išplatinti bilietus. Daugiausia bilietų pardavė brolis Antanas Ambrozaitis, SLA 115 kuopos pirmininkas. Jaunuoliai nepamirškime ateitytos kuopos parengimų. Mes stengsimės atsisteisti jums tuo pačiu.

SLA 203 kuopos veikėja ponija Galinskienė dalyvavo savo kuopos 15 naujų narių. Garbė tau sese už tokį pritarimą jaunai kuopai.

SLA 267 kuopos brolis B. Grėbliuskas dalyvavo patšai ir jo prirašyti nauji nariai. Jis matyti turės gerų pasekmių jaunimo organizavime.

Fin. sekr., brolis Gustaitis, irgi taikėsi imti "vakacijas". Sakė: "Jau devynis metus išdirbau, tai jau laikas mane paluosuoti". Jam buvo pastebėta, kad kai 10 metų išdirbs, tai "bus paluosuotas su pensija". Tuomet priėmė kandidatūrą. O kadangi sekr. vieta apmokama \$55 metams,

SLA 7 kuopos narys brolis Milauskas pardavė 3 bilietus. Didelė padėka priklauso šiems nariams, kurie dirbo laike bankiete. Daugiausia dirbo, tai šie broliai: Juozas Tunkevičius, A. Ragelis, Stasys Norkus, Sr. O šios seserys patarnavo prie stalų: O. Rogeliutė, O. Leškauskaitė, Vilkiutė, Šalkaitė, Čerauskaitė, Palaimutė, L. Kareckaitė ir ponija N. Packo. Esu dėkingas ir toms sesėms jaunuolėms už pasidarbavimą, kurių vardų man čia neteko suminėti.

Bernardas Kuprinavičius, SLA 346 jaunuolių kuopos pirmininkas.

Rockford, Ill.

SLA rupinasi vilniečių šelpimu

SLA 77 kuopos priešmetinis susirinkimas buvo pasekmingas. Susirinkimas buvo šaukiamas atvirutėmis, pažymint, kad bus P. T. nominacijos ir kuopos valdybos rinkimai, ir del to susirinkimas prasidėjo puse valandos pirmau.

Susirinkimą 1:30 val. po pietų atidarė pirm. brolis Bacevičius. Valdyba visa radosi, o kp. reikalai ėjo praprista tvarka. Iš raportų paaiškėjo, kad iš naujų narių įvedinimo vakarienės liko pelno apie 30 dolerių.

Ligonų lankytojai pranešė, kad brolis Milašius sunkiai serga ir dabar randasi ligonbuty. Kaip pereiną kartą buvau pranešęs, kad mūsų veikiančios komisijos narys, dėdė Juozupaitis, serga, tai dabar su smagumu pranešu, kad dėdė Juozupaitis jau pasveiko ir vėl darbuojasi kuopoj.

SLA 77 kuopos valdybon ateinantiems metams išrinkta: pirm. J. M. Bacevičius (senas), vice pirm. Grubelis (naujas), fin. sekr. Gustaitis (senas), prot. sekr. Savickas (naujas), išdin. J. Usas (senas), išdo glob. Sinkevičienė (senas), org. Čepulienė (senas), Dr. kvot. Dr. B. Bolotoff (Bulota, senas), korespondentas P. G. Aleksynas (senas). Atstovai į R. L. D. Sąryšį Grubelis (senas) ir Andrijauskas (naujas). Į veikiančiąją komisiją išrinkta sesuo Ulinskienė, sesuo Sinkevičienė, sesuo Šimaitienė, brolis Savickas ir brolis Ulinskis.

Tai tokis sąstatas valdybos ir komisijų ateinantiems metams. Dabar norisi tarti žodis apie išrinktą valdybą. Apie senąją valdybą negaliu nieko pasakyti, apart to, kad visi buvo nuoširdūs jiems pavestose pareigose ir jas sąžiningai atliko. Už tai juos ir vėl išrinkom. O kaslink naujų išrinktų, kaip tai prot. sekr. Savicko, tai nuolatinis kuopos darbuotojas ir buvęs keliais atvejais kuopos pirm., fin. sekr. ir prot. sekr. Todel nėra abejonės, kad ir dabar jis nebus blogesnis. Žinoma, susirinkimas nenorėjo paleisti iš sekr. urėdo brolio Deltuvo, kuris ėjo tas pareigas per keletą metų, o tai šalto proto ir taktiškas žmogus.

Naujas vice prez., brolis Grubelis. Apie Grubelius tiek turiu pasakyti, kad jie priėmė prie SLA 77 kuopos jau daug metų ir, kaip pasekmingi biznierių, nuolat užimti darbais, o vienok randa laiko ir kuopai padirbėti. Keli metai atgal sesuo Grubelienė buvo išdo glob. Žodžiu sakant, malonu turėti valdyboj tokius žmones.

Fin. sekr., brolis Gustaitis, irgi taikėsi imti "vakacijas". Sakė: "Jau devynis metus išdirbau, tai jau laikas mane paluosuoti". Jam buvo pastebėta, kad kai 10 metų išdirbs, tai "bus paluosuotas su pensija". Tuomet priėmė kandidatūrą. O kadangi sekr. vieta apmokama \$55 metams,

tai tuoju gavom ir kitą kandidatą, P. G. Aleksyną. Bet slaptuose balsavimuose brolis Gustaitis didžiuma balsų laimėjo.

Kadangi viskas ėjo sklandžiai, tai į trumpą laiką išrinkom valdybą, o poto ėjom prie P. T. nominacijų. Iškart nusitarėm apie 10 min. apkalbėjimui, koki kandidatai būtų mūsų organizacijai naudingi. Čia turim pastebėti, kad šiuo kartu visi laikėsi dženelmoniška: jeigu už ką agitavo, tai kitų neniekino.

Kol paskirtoji komisija skaitė ir sutvarkė nominacijų blankas, buvo pakeltas klausimas apie Vilniaus lietuvių suelpimą. Šis klausimas rado karšto pritarimo susirinkime ir ėjo diskusijos, kaip geriausia mes galėtume suelpinti, nes vien iš kuopos išdo būtų permažai. Galop prieita susitarimo, kad bus geriausia surengti vieną parengimą vasario mėnesį Lietuvos nepriklausomybės suaktuvių paminėjimo ir visą pelną skirti vilniečių suelpimui. Taipgi nutarta pakviesti visas vietas draugijas ir parapiją prie to rengimo prisidėti. Tas visas reiklaus pavesta veikiančiai komisijai.

Einant prie pabaigos, buvo išsireikšta, kad šie metai buvo neblogi del mūsų kuopos: gavom naujų narių ir parengimų, kiek jų buvo, davė pelno. Visi nuoširdžiai dirbo. Todel nutarėm dar vieną "dėkų dieną" turėti susirinkimo sausio 1 dieną. Visi nariai vėl bus pakviesti atvirutėmis. Jeigu kuris negautų atvirutės, tat nepamirškite, kad sekantis susirinkimas taip pat bus svarbus, o po susirinkimo busite visi pavaisinti toj pačioj svetainėj.

SLA 77 Kp. Korespondentas.

So. Milwaukee, Wis.

SLA 133 kuopos darbuotės

SLA 133 kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 1 dieną. Mūsų kuopa neskaitylinga, bet susirinkimus nariai lanko neblogiausia. Ypač praeitame susirinkime buvo gana daug narių susirinkę. Tai yra geras dalykas, kad nariai susirinkimus skaitlingai lanko.

Išrinkta valdyba sekantiems metams: pirm. F. Jurkus, vice pirm. B. Pukis, užrašų rašt. J. Urlakis, fin. sekr. J. Mitka, išdin. P. Urlakis, išdo globėjas B. Pukis ir P. Pranskunas, organiz. P. Pranskunas. Visi tie patys.

Ypatinas atsitikimas tai, kad mūsų kuopoje yra lygiai vyryų ir moterų, bet į valdybą moterys nenori apsiminti. O tokių moterų, kurios galėtų įeiti į valdybą yra, tik nežinia, kodėl jos nenori apsiminti. Sakosi, kad tai esąs suklus darbas. Bet nieko panašaus. Kaip nebutų, bet kitą metą tai jau tikrai pasistengsime jei ne visas, tai bent kelias moteris į valdybą išrinkti.

Šiame susirinkime atlikta SLA Pildomosios Tarybos nominacijos. Nariai nominavo kas už ką norėjo.

Susirinkimas pasirinko mą pačią vietą.

Kviečiu visus narius ateiti į sekančią susirinkimą ir išrinkti delegatus į SLA 10 apskrčio suvažiavimą, kuris įvyks sausio mėnesį, Kenosha, Wis. Taipgi išgirsime valdybos raportą už praeitą metą. Apkalbėsime, ką turėsime veikti sekančią metą. Gal nutarsime koki parengimą surengti šią žiemą. Mes visuomet važinėjame į kitų kuopų parengimus, todėl gal šią žiemą galėsime patys ką nors surengti ir kaimynines kuopas pakviesti į savo parengimą. Bukite visi sekančiame SLA 133 kuopos susirinkime. J. Jurkus.

Antrojo Pažangos Vajaus reikalais

Taigi ir mes clevelandiečiai, užbaigę Pirmąjį Pažangos Vajų, stojame į Antrojo Pažangos Vajaus darbą. Vajaus vadas, brolis Jurgelionis, jau suteikė kiek buvo galima informaciją, ir nėra abejonės, kad Antrasis Vajus bus dar pasėkmingesnis.

Štai kaip mūsų kolonija užbaigė Pirmąjį Vajų. Lapkričio 19 d. SLA 136 ir 362 kuopos surengė bendrą bankietą įveždinimui naujų narių. Šiame bankiete dalyvavo ir svečių iš mūsų kaimyniško Pittsburgho: SLA vice prezidentas J. K. Mažukna su žmona, S. L. A. Labdarybės Komisijos narė V. Količienė ir p. M. Zdanienė. Tai buvo visiškas malonumas, kad su mumis dalyvavo žymesni veikėjai iš kitos kolonijos.

Apie penktą valandą svečiai pradėjo rinktis į svetainę, kur gėdosinėjantys turėjo prirengtus stalus del visų pavaišimui. Susėdus prie stalų, vice prezidentas Mažukna įteikė naujiems nariams SLA ženklelius del atminties. Po to visi pradėjo valgyti. Paskui prasidėjo ir kita programo dalis. Tai buvo dainos ir kalbos. Gražią kalbą pasakė brolis Mažukna. Taipgi padarė pasveikinimus ir kiti pilsburgiečiai. Taipgi pasakė kalbas ir keletas vietinių veikėjų. Tuo baigėsi įveždinimo ceremonijos, o paskiau tęsėsi šokiai iki vėlumos.

Gaila, kad reikia padaryti ir nemalonų pastabą. Tai buvo neramus publikos užsilikymas. Todel buvo sunku dainininkams dainuoti, o kalbėtojams kalbėti. Del tos priežasties dalį programo reikėjo sulaikyti. Delko taip nekuriu pasielgę — sunku padaryti išvadą. Šiaip pokilis buvo gražus ir publikos atsilankė gražūs būrelis.

Lapkričio 26 d. SLA 14 kuopa surengė bankietą pagerbimui ir įveždinimui naujų narių, kuriuos prirašė per Pirmąjį Pažangos Vajų. Bankietas buvo Lietuvių Salėje. Dalyvavo arti šimto svečių. Šiame bankiete taipgi buvo į-

teikti SLA ženkleliai naujiems nariams. Po gėdosinėjant, buvo pasakytos kalbos ir perstatymai, o po visko tęsėsi šokiai iki vėlumos. Nuotai-ka viso vakaro buvo graži.

SLA 14 kuopa yra viena didžiųjų kuopų SLA. Turi apie 270 narių ir greitai laiku žada pasiekti trejetą šimtų. Turi inteligentų, profesionalų ir šiaip gero budo žmonių. Tačiau, ne visi yra veikūs. Pavyzdžiui, per Pirmąjį Pažangos Vajų prirašė penkio-lika narių, o kreditą reikia pripažinti gal tik vienam broliui Antanui Praškevičiui, kuris prirašė rodos net tryliką.

Tai tokiomis išikilmėmis mes užbaigėm Pirmąjį Pažangos Vajų.

Dabar broliai! sesutės, pavykyt man turti vieną-kitą žodį ir apie Antrąjį Pažangos Vajų. Kadangi man vėl teko proga likti generaliu organizatoriumi 12 distrikto Ohio valstijoje, tai aš ir vėl kreipiuos į visas kuopas ir veikėjus, prašydamas tokio bendro ir kooperatyviko veikimo, kokio praeity buvo suteikta. Kiek jau matosi, tai Clevelande pradėjo eiti bendresnis veikimas. Organizatoriai veikia daug vieningiau. Jeigu sustinka naują prospektą, kuris nori stoti į mūsų eiles, tai deda visas galimas pastangas, kad jį prirašyti. Ir nē kiek neužsivarinėja, kur tą naują asmenį prirašyti, bet palieka atvirai ir leidžia pasirinkti bile kuopą. Tai yra gražus sumanymas. Žinoma, prirašytojas gaus savo atlyginimą, nežiūrint į kurią kuopą naują nariį gaus. O tas suteikia daug liuosybės naujai stojantiems nariams. Jeigu jis ar ji myli katrą kuopą, tai prie tos ir tegu rašosi. O traukimas į tą kuopą, kurios jis ar ji nemėgsta, tai kartais sulaiko nuo prisirašymo. Tokių įvykių jau yra buvę praeity. Taipgi prašau, kad ir kitose kolonijose tas būtų daroma, kur randasi daugiau, negu viena kuopa.

Prašau kuopų sekretorių prisistiegti man savo kuopos organizatorių vardus ir adresus, kad galėtume tinkamai viską sutvarkyti. Pagelba bus suteikta, kur tik bus reikalinga. Šį mėnesį bus valdybų rinkimai ir gal bus kokių pasikeitimų, tai prašau duoti man pranešimą. Gavęs pilnas informacijas, aš galėsiu su vajaus vedėju broliu Jurgelioniu pilnai kooperuoti. Po gruodžio mėnesio, pilnai kuopoms susitvarkius, aš bandysiu mūsų koloniją aplankyti platesniai pasikalbėjimui ir planų sudarymui. Mes visi turime savotiškus nusistatymus, tačiau Susivienijimo labai galime veikti išvien.

Yra labai svarbu, kad visi organizatoriai butumet užsiregistravę pas vajaus vadą brolių Jurgelionį, ir kad man suteiktumet organizatorių vardus, o kai tik gausite naują narių — duotumet man žinoti. Tas pastūmės mūsų visų darbą pirmyn.

Dabar dar noriu pranešti nelinksmą žinią, kad numirė Juozas Versiackas, SLA 136 kuopos narys. Numirė lapkričio 11 d. ir palaidotas Kalvarijos kapinėse. Juozas buvo Susivienijimo nariu per daugelį metų. Taipgi ir jo šeima priklauso prie Susivienijimo. Velionis buvo darbus žmogus kaip organizatorius, taip ir visame tautiškaime veikime. Mirtis pakirto jį dar neseno amžiaus. Nuliudime paliko moterį ir du vaikučius. SLA 136 kuopa reikiąa gilių užuojautos velionio šeimynai.

Jonas Jarus,
Distr. 12 gen. organiz.,
8813 Empire Ave.,
Cleveland, Ohio.

Kadangi dabar Amerikos valdžia stengiasi aprūpinti mūsų visų ateitį su sociale apdrauda, pensijomis ir tt., tai mums išrodo, kad SLA prieglaudos namas nereikalingas ir todel mes rekomenduojame S. L. Prieglaudos Komisiją likviduoti.

I. Simokienė,
U. Lenkutienė,
P. Daraškevičius.

Bristol, Conn.

Gražus parengimas mokyklų paramai

SLA 326 kuopa ir L. N. Kliubas rengė "Card Party" lapkričio 26 d. Lietuvių Kliubo parke, del vaikučių, kurie lanko lietuvių kalbos mokyklą. Pieno liko \$37.20. Iš tų pinigų dalis bus skiriama vaikučiams Kalėdų dovanoms, o likusi dalis bus pasiūta į lietuvių kalbos mokyklų fondą.

Minimo parengimo gėdosinėjant buvo gėri ir energingi: Rokas Yakavonis, Cipras Kvederas, Juozas Čižauskas; gėdosinėjant: Marė Yakavonienė, Jieva Kvederienė, O. Marcinkevičienė. Su dovanomis ir užkandžiais prie šio parengimo prisidėjo: Marė Yakavonienė, Jieva Kvederienė, Elena Čižauskienė, O. Marcinkevičienė, Julė Burneikienė, Kastancija Kirtikienė, Justina Brazinskaitė, Ona Totilas, Ona Cepulienė, Adelė Raziūnienė, Marė Selionienė, Viktorija Johnson, Marė Dapkienė, Helena Reklaitienė, Vincas Petrošius, Barboras Stačkunienė, Ethel Stačkunienė. Mūsų vienintėlis krautuvninkas Cipras Kevederas davė kalakutą laimėjimui prie durų. Svečių buvo iš Hartford, Terryville, Poquonick ir Bristol.

Pabaigus kazyruoti, prasidėjo užkandžiai. Po užkandžių, parengimo vedėjas Rokas Yakavonis pakvietė svečius pakalbėti. Pirmiausia buvo pakviestas SLA 4 apskrityje pirmininkas, Bronius Vedeikis, iš Hartford. Jis pasakė, kad jam smagu dalyvauti tokiame parengime, kurio pelnas eina tokiame gražiam dalykui, kaip steigimas ir palaikymas lie-

tuvų kalbos mokyklų ir kad tas darbas pradėtas ir eina jam pirmininkaujant SLA 4 apskrityje. Paskui kalbėjo gėdosinėjant darbuotojas ir nejudomų nuosavybių pardavėjas ir laikorėjų agentas Jonas Sekys. Kalbėjo Petras Labanaskas, SLA 124 kuopos organizatorius. Jis kvietė visus rašytis prie mūsų brangios organizacijos. Po prakalbėję pasakė Aleksa Sabeika, Aleksa Misaitis, Juozas Selickas, Juozas Čižauskas, Juozas Marčiulionis. Skindžera su šmitkum padainavo "Vilniaus kalneliai". Po tam pakviesti pakalbėti krautuvninkas Cipras Kvederas ir gėdosinėjant: Marė Yakavonienė ir Jieva Kvederienė. Ant pabaigos kalbėjo O. Marcinkevičienė, kuri padėkojo visiems dalyviams už parėmimą to gražaus darbo ir pasižadėjo ir toliau dirbti lietuvių kalbos mokyklų labui.

Šia proga dar tariau širdingą ačiū visoms moterims, kurios prisidėjo prie to gražaus darbo. Mums, Bristolio lietuviams, garbė, kad mes budami tokiame mažame skaičiuje, o galime gražius darbus atlikti.

Bristolio Vargdienė.

Terryville, Conn.

Svarbu žinoti visiems SLA 325 kuopos nariams

SLA 325 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyko pas brolių Saturną Čapliką. Susirinkimą 7 val. vakare atidarė pirm., Juozas Diljonas. Apkalbėjus visus bėgančius reikalus, nominuota SLA Pildomąji Taryba. Vieni nariai balsavo, kiti nebalsoavo del to, kad mažai narių atsilankė.

Buvo manyta rinkti ir kuopos valdybą, bet kadangi susirinkime buvo tik devyni nariai, tai nebuvo iš ko rinkti. Delto nutarta kuopos valdybos rinkimus atidėti iki sekančio susirinkimo. Taipgi nutarta, kad visi kuopos nariai į tą susirinkimą butinai atsilankytų. O jei kuris neatsilankys, tai turės sumokėti vieną dolerį bausmės ir kuopos išdą.

Todel mielie broliai ir seserys, SLA 325 kuopos nariai — butinai atsilankykite į sekančią susirinkimą, kuris įvyks sausio 5 d., 1940 m., brolio Saturno Čapliko namuose. Susirinkimas prasidės 7 val. vakare. Ateidami į tą susirinkimą atsiveskite kandidatų prisirašymui prie SLA 325 kuopos. Už tai kuopos valdyba jums bus labai dėkinga.

K. Mickevičius.

Springfield, Ill.

SLA 158 kuopos susirinkimo

SLA 158 kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 3 d. Susirinkimą pirmininkas atidarė apie 2 val. po piet, pareikšdamas, kad šis susirinkimas yra svarbus del to, kad nominuosime SLA Pildomąją Tarybą ir rinksime kuopos valdybą.

Peršaukus, pasirodė, kad visi kuopos viršininkai randasi. Praeito susirinkimo protokolą perskaitytas ir priimtas.

Perskaityta laiškas iš Centro reikale vieno nario ligoje pašalpos. Nutarta likti valdybai tą reikalą ištirti. Ligonį lankytojų raportai priimti.

Priimta naujas narys Dr. Kvederas.

Atlikta Pildomosios Tarybos nominacijos ramiai ir tvarkingai. Į kuopos valdybą išrinkti visi tie patys, išskyrus vieną išdo globėją.

K. J. Čivinskas.

Paveikslai iš Lietuvos

SLA 158 kuopos pastangomis buvo surengta paveikslų rodymas iš Lietuvos. Paveikslai buvo labai gražūs. Jų pažiūrėti susirinko nemažas bu-

relis žmonių — lietuvių ir svetimtųjų. Paveikslus rodė broliai Motuzai, kurie pirmu sykiu mūsų mieste lankėsi. Jie prižadėjo ir kitu syk pas mus atsilankyti. Todel tiems, kurie šiuo syk neatsilankė, bus proga tuos paveikslus pamatyti.

Varde Springfieldo lietuvių broliams Motuzams tariam širdingą ačiū už atsilankymą pas mus. O varde SLA 158 kuopos narių ačiū publikai už atsilankymą į mūsų parengimą.

Komisija:

K. J. Čivinskas,
K. M. Račaitis,
P. Rautkis.

Detroit, Mich.

Svarbus pranešimas

Vilniaus atgavimo džiaugsmo armonijon Detroito lietuvių rengiasi pridėti savo akordą, surengdami masinį susirinkimą gruodžio 17 d., Lietuvių Svetainėje, 5 valandą vakare. Nutarta pakviesti daug kalbėtojų: profesorių J. Stenton iš Ann Arbor, Mich., Dr. J. Jonikaitį, adv. J. P. Uvika, J. Smailį, ponį Kravicių, P. Jočionį, P. Molį, kun. I. Boreišį ir kitus. Muzikalią programą pavesta sutvarkyti muz. A. Kvedarui ir Dailės Choriui.

Per dvidešimt metų mes jautėme skriaudą, ilgėjome senosios sostinės Vilniaus, bet laimė pasitaikė mums — Vilnius jau sugrįžo Lietuvai. Todel parodykime pasauliui, kad mes Vilnių ne žodžiais mylėjom, bet širdimi. Susirinkime minėtą dieną į Lietuvių Svetainę tukstantine minia ir parodykime, kad Vilnius mūsų amžinai.

Šį masinį mitingą rengia S. L. A. 200 ir 352 kuopos. Tikime, jog visi nariai ir Detroito lietuvių mūsų pakvietimą išgirs.

Rengimo Komitetas.

West Lynn, Mass.

SLA 127 kuopos susirinkimo

SLA 127 kuopa neturi išsiruskus korespondento, kuris aprašytų jos veikimą ir susirinkimo eigą į organą Tėvyne. Tai tik šių žodžių rašytojas kai kada parašo, o kai kada ir taip liekasi neparašyta.

Praeitame susirinkime ligonių lankytojai pranešė, kad mūsų kuopos narys Alfonsas Paulavičius serga. Visi nariai linki jam kogeičiausią pasveikti.

Išrinkta komisija del rinkimų aukų sušelpi varguolių pasilikusius be cento ir duonos Vilniaus krašte. Tai yra labdarybės darbas, kuriam nestoka pritarėjų. Jis reikės tęsti per žiemą, nes šaltiams esant skurdas visada buna didesnis.

Mūsų kuopoj yra tokių narių, kurie nelanko nē susirinkimų, nē parengimų, o net ir mokesčių laukia, kad finansų sekretorius ateitų išskolektuoti. Tai yra perdidelis apsilaidimas.

Kazys Preyitis, 127 kuopos organizatorius, prižada prirašyti po du nauju nariu kas mėnesis. Taigi gerb. broliai ir seserys rašykites prie SLA 127 kuopos, nes dabar galima gauti daug geresnę apdraudą ir nereikia mokėti įstojimo ir daktarui.

Taipgi pranešu del tų narių, kurie sausio 5 d. 1940 m. bus po tris mėnesius skolingi, kad malonėtų ateiti ir užsimokėti mėnesines duokles, kad nebūtumet suspenduoti.

Krutami paveikslai

Krumati paveikslai bus rodomi gruodžio 22 dieną, 1939 m., Lietuvių Salėje, 25 Camden Street, West Lynn, Mass. Paveikslus rodyt filminkas

Juozas Januškevičius, Jr. Tai labai graži filma, kuri pavadinta "Ekskursija po Lietuvą". Įvairios šventės, miestai ir kiti vaizdai filmuota po visus Lietuvos kraštus. Nauja filma yra viena iš puikiausių ir gražiausių, nufilmuota naturalėse spalvose su gražia nauja muzika ir dainomis iš Lietuvos.

Visa ši nauja filma yra įspūdinga, puikiai pavykus, vaizdai ypatingai šviesūs ir aiškūs. Todel malonėkite atsilankyti ir pamatyti tuos gražius paveikslus.

V. Valkevičius,
SLA 127 kp. sekr.

Easthampton, N. Y.

A. a. Kastantas Sodonis, SLA 312 kuopos narys

A. a. Kastantas Sodonis numirė lapkričio 25 d. Buvo pašarvotas pas graborių M. T. O'Brien. Palaidotas lapkričio 27 d., su bažnytinėmis apeigomis, šv. Brigitos kapinėse.

A. a. K. Sodonis dideliame nuliudime paliko savo moterį Marcelę, vieną sunų Joną ir dukterį Anelę, po vyru Mrs. S. O'Neil.

Velionis K. Sodonis prie SLA priklausė per 15 metų ir buvo SLA 312 kuopos išdinin-ku per 3 metus, o finansų sekretorium apie 4 metus iki mirties. Buvo vienas iš gerųjų lietuvių, mylintis ramybę ir gražų sugyvenimą. Per visą laiką sąžiningai tarnavo savo kuopai ir visai mūsų organizacijai. Mes, netekę gero draugo, liudime. Jo liudi taipgi visi draugai ir kaimynai netir svetimtaučiai. Tai liudija galybė gyvų gėlių vainikų, sunėžtų prie jo karsto. Tarpe visų kitų vainikų, buvo gražus vainikas ir SLA 312 kuopos, su užrašu "SLA. Taipgi veik visi kuopos nariai padėjo į kapus. Nelydėjo tik tie, kurie tą darbo negalėjo išlikti iš darna. Karstą nešė tie draugai: M. Genis, K. Dubavičius, V. Mickus, J. Jerusevičius, K. Bačkutis ir V. Dolikas.

Iš Lietuvos paėjo iš Žideikiškių kaimo, Žiežmarių parapijos. Lietuvoje paliko vieną brolių Juozą Sodonį.

Lai bus jam lengva šios šalies šaltoji žemele.

V. Mickus.

Grand Rapids, Mich.

SLA 42 kuopos susirinkimo

SLA 42 kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 4 d., šv. Jurgio draugijos svetainėje. Atlikus eilinius kuopos reikalus, nominuota kandidatai į S. L. A. Pildomąją Tarybą. Išrinkta kuopos valdyba 1940 m. iš sekančių asmenų: P. Klionis pirmininkas, P. Žemaitienė vice pirmininkė, P. Medelinskas finansų raštininkas, J. Vaitkevičia protokolu raštininkas, P. Greičaitis išdinininkas, J. Maciejauskas ir K. Pašluosta išdo globėjai, A. J. Bernotas organizatorius, B. Mikutavičia ir V. Sadauskas ligonių lankytojai, J. Zokas maršalka, P. Greičaitis korespondentas, Dr. F. A. Adams daktaras kvotėjas.

Šios kuopos susirinkime Vilniaus krašto šelpimui aukoję sekančiai: iš kuopos išdo paslyrė \$5.00, A. J. ir M. Bernotai aukoję \$5.10. Po \$5.00 aukoję: A. Kortz ir J. J. Bachunas. P. Greičaitis aukoję \$10.00. Po \$1.00: P. Klionis, P. Medelinskas, K. Arcikauskas, P. ir T. Gaston ir A. Bernotas, Jr. Po 50c. aukoję: E. Liudžiūnienė ir V. Sadauskas. Po 25c.: J. Savickas, M. Vituskas, J. Pariauka, J. Martinkevičia, O. Kirlienė, O. Mičiulienė, R. Čižauskienė, B. Mikutavičia, V. Bartuševičia ir A. Papeikienė. Smulkiau \$1.40. Viso \$40.00.

P. Greičaitis,
SLA 42 kp. koresp.

PAŽYMĖJIMAI IS REDAKCIJOS KREPŠIO

MUSŲ organizatoriai prirašinėdami naujus narius ne tik apdraudą įperša ar "parduoda". Jie atstovauja didelę žmoniškumo idėją, kuri vadovauja mūsų Susivienijimui, ir yra tos idėjos apaštalais.

KAIP visiems gero apaštalam, taip ir mūsų organizatoriams tenka susidurti su kliutimis, su pavydu, su kerštu ir su politikieriais. Tačiau prieš kliutis ir piktą jų vienutinis ginklas yra kantrumas. Jie nekovoja prieš piktą piktą, nes taip tik padidintų piktą. Jie kantriai ir neatlaidžiai tęsia savo gerą darbą.

MUSŲ Susivienijimui augti yra plati dirva. Tokia plati, kaip pati Amerika. Juoplate nē tadel, kad pas mus nėra jokių "persekiojimų". Mūsų Susivienijime visi yra lygūs broliai ir seserys, jei tik jie yra DORI lietuviai. Mūsų Susivienijimas nelenda į savo nario politiškus ar tikėjiminius. Todel kiekvienam lietuviui malonu prie tokios organizacijos priklausyti. Tai gerai žino, kurie jau priklauso. Bet tai nereikia, kad Susivienijimas yra vieta visokiems politiškiems ar tikėjimiesiems ginčams. Anaipol tokie ginčai iš Susivienijimo yra pašalinėti. Susivienijimas yra vieta tik broliškai meilei ramiai apsireikšti.

MUSŲ Susivienijimas ne vien išpildo savo prižadus, iš-

mokėdamas nario pomirtinę ar sergančiam nariui ligoje pašalpą. Mūsų Susivienijimas pagelbsti savo narių ar jo šeimynai ir po tų prižadų atlikti. Mes sušelpiame našles ir našlaičius. Mes duodame paskolas neturtingiems mokslieiviams. Susivienijimo pagelbos ranka visuomet ištiesta link savo narių ir jų šeimynų.

KADA nors mūsų organizatoriai atvers prie gero ir daugelį griešnikų ir politikierių.

KALEDOŠ jau čia pat. Laukdami Kalėdų daugelis suka galvas, ką savo mylimam giminei ar draugui dovanų nupirkti. Susivienijimas turi gerų dovanų. Tai apdraudos paliudymai (policies). Todel prieš Kalėdas pasirupinkite savo gerą giminę apdovanoti SLA paliudymu, prirašant jį prie mūsų organizacijos ir užmokant už jį nors vieno meto duokles.

MES laukiame Kalėdų Die-do atnešant pilną maišą aplikacijų. Tai gal bus tos aplikacijos, kurias vyras išpildys savo material, moteris savo vyru, tėvai savo vaikams, o vaikai savo tėvams del Kalėdų dovanų.

PO Pirmojo Pažangos Vajaus pas mus atsirado nemaža "griešnikų". Tai tie broliai ir seserys, kurie ir kurios

pasizadėjo laike to vajaus dirbti, bet savo prižado neišpildė. Dabar kai kurie jų mušasi į krutinę ir prašo Pažangos Vajaus vedėjo tų "griešnikų" jiems atleisti. Vienu tų "griešnikų" yra SLA 122 kuopos organizatorius, brolis Jonas Zapolis, kuris Pažangos Vajaus vedėjui rašo: "Turiu prisipažinti, kad per Pirmąjį Pažangos Vajų mažai pasidarbavau. Todel dabar turiu dirbti, "pakutavoti" ir šerių marškinius nešioti". Tą savo pareiškimą brolis Zapolis paremia šešiomis aplikacijomis \$3,000 apdraudos sumai. Pats savaimi aišku, kad vajaus vedėjas visus "griešnikus" jam atleidžia, o kai pasibaigs Antrasis Pažangos Vajus, tai dar bus ir apdovanotas.

MES jau gavome antrą Lietuvos numerį. Šis numeris dar gražesnis techniškai. Jame taipgi telpa gražių pasisakymų kaippir pirmame buvo. Telpa ir ištisa eilė pagyrimų leidėjams ir redaktoriams. Iš to matyti, kad Lietuvai pavyks Amerikos lietuvių širdis "užkariauti", kas reikš jai ilgą ir gražų gyvenimą.

Šią savaitę visiems organizatoriams bus išsiuntinėta Antrojo Pažangos Vajaus Instrukcijų Knygelės. Tai rinkinys žinių apie SLA apdraudą ir gerų organizatorių patarimų. Knygelėje telpa visų skyrių aprašymai, mokesčių

lentelės ir rezervų lentelės. Si knygelė skiriama tik Antrojo Pažangos Vajaus kuopų organizatoriams ir distrikto generaliams organizatoriams.

ORGANIZATORIŲ pareigas ir SLA reikšmę gražiai apibūdina brolis A. Birieta rašiniu "SLA vajai finansiniai organizacija tvirtina, bet agitativiška dar labiau". Su tuo rišiniu ypač pravartu susipažinti mūsų organizatoriams.

RAŠANT šiuos žodžius, S. L. A. 38 kuopos, Brooklyn, N. Y., organizatorius, brolis Jonas Aymanas, atnešė Vajaus Vedėjui pirmąjį savo Antrojo Pažangos Vajaus pasėkų raportą. Iš to raportu sužinome, kad jis jau yra padaręs gerą pradžią: jau turi 21 kandidatą, \$11,250 apdraudais. Išrodo, kad mūsų darbštas Jonas ir šiuo syk pasiekė aukščiausią laipsnį.

PRAEITĄ savaitę šie broliai ir seserys pareiškė noro prie mūsų Susivienijimo prisirašyti:

23 kp., Shenandoah, Pa. — R. Staniškaitė (v. sk.); 54 kp., McAdoo, Pa. — A. Kiemerzunas, F. Žoba, J. Mickunienė, F. Tomozak; 134 kp., Chicago, Ill. — A. Petraitienė, D. Paknienė, E. Miller.

Susivienijimo Pildomoji Taryba New Yorke Atliko Daug Darbo

Protokolas

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS SUVAŽIAVIMO, IYKUSIO RUGSEJO 11—17 DIENOMIS, 1939 METŲ, SLA CENTRO RASTINEJE, 307 WEST 30-TH STREET, NEW YORK, N. Y. (Užbaigta)

IVESTIMENTŲ KOMISIJOS RAPORTAS SLA PILDOMOSIOS TARYBOS SUVAŽIAVIMUI, RUGSEJO 11 D., 1939 M.

Nuo pereinamojo Pildomosios Tarybos suvažiavimo, laikyto kovo 1—6 d., 1939 m., Ivestimentų Komisija, sekančiant Standard Statistics Co. įvairias rekomendacijas, atliko sekamas bondsų tranzakcijas.

Pardavėme sekamus bondsus

Nominālė vertė	
\$15,000	Louisville & Nashville R. R., Unifying 4% Bds, due 7/1/40, pirktas 1938, parduotas balandžio 26, 1939. Kainavo \$15,131.25, gavome \$14,896.95, nuostolių \$335.30.
15,000	Arkansas & Louisiana Gas Co., 1-st Mtg. Bds, due 7/1/51, pirktas 1938, parduotas gegužio 2, 1939. Kainavo \$15,337.50, gavome \$15,665.70, pelno \$328.20.
5,000	Wilson & Company, Inc., 1-st Mtg. 20 yr. Ser. "A" 4% Bds, due 7/15/55, pirktas 1937, parduotas geg. 3, 1939. Kainavo \$5,025.00, gavome \$5,084.35, pelno \$59.35.
10,000	Armour & Co (L.) 1-st Mtg. 20 yr. 4%, S. F. "B" Bds, due 8/1/55, pirktas 1937, parduotas geg. 3, 1939. Kainavo \$9,775.00, gavome \$9,668.85, nuostolių \$106.15.
1,000	Southern Indiana Railway Co., 1-st Mtg. 4% Bds, due 2/1/51, pirktas 1934, parduotas geg. 9, 1939. Kainavo \$469.25, gavome \$406.74, nuostolių \$62.51.
2,000	Southern Indiana Railway Co., 1-st Mtg. 4% Bonds, due 2/1/51, pirktas 1934, parduotas geg. 9, 1939. Kainavo \$938.50, gavome \$793.83, nuostolių \$144.67.
7,000	Southern Indiana Railway Co., 1-st Mtg. 4% Bonds, due 2/1/51, pirktas 1934, parduotas geg. 10, 1939. Kainavo \$3,284.78, gavome \$2,796.39, nuostolių \$488.39.
5,000	Southern Indiana Railway Co., 1-st Mtg. 4% Bonds, due 2/1/51, pirktas 1934, parduotas geg. 10, 1939. Kainavo \$2,346.27, gavome \$1,984.91, nuostolių \$361.36.
15,000	The Long Bell Lumber Company Ctf. of Beneficial Interest for Preferred Stock, pirktas 1936, parduotas birž. 19, 1939. Kainavo \$13,972.50, gavome \$5,742.50, nuostolių \$8,230.00.
5,000	Atlanta Gas Light Company General Mtg. 4 1/2% Bds, due 9/1/55, pirktas 1938, parduotas birž. 26, 1939. Kainavo \$5,037.50, gavome \$5,271.74, pelno \$234.24.
15,000	Interstate Public Service Co. (Ind.) 1-st & Ref. Mtg. "F" 4 1/2% Bds, pirktas 1934, parduotas birž. 26, 1939. Kainavo \$14,850.00, gavome \$14,915.85, pelno \$65.85.
\$95,000	Kainavo \$86,167.55, gavome \$77,227.81, pelno \$687.64, nuostolių \$9,728.38.

Pirkome sekamus bondsus

Nominālė vertė	Mokėjimo
\$15,000	Union Pacific R. R. Co., 3 1/2%, S. F. Debs, due 5/1/71, pirktas kovo 30, 1939 ----- \$14,662.50
15,000	Chesapeake & Ohio Ry Co. Ref. & Imp. Ser. "E", 3 1/2%, due 8/1/96, pirktas kovo 29, 1939 ----- 14,943.75
15,000	Michigan Consolidated Gas Co., 1-st Mtg. 4% Bds, due 7/1/63, pirktas kovo 29, 1939 ----- 14,793.75
15,000	Green Mountain Power Corp., 1-st & Ref. Mtg. Bonds, 3 3/4% Series, due 12/1/63, pirktas balandžio 8, 1939 ----- 15,450.00
10,000	Southern Pacific Co. Oregon Lines, 1-st Mtg. Ser. "A" 4 1/2% Bds, due 3/1/77, pirktas birž. 24, 1939 ----- 4,626.80
3,000	Southern Pacific Co., Oregon Lines, 1-st Mtg. Ser. "A" 4 1/2% Bds, due 3/1/77, pirktas birž. 26, 1939 ----- 1,388.20
5,000	Texas Electric Service Co., 1-st Mtg. 5% Bds, due 7/1/60, pirktas birž. 26, 1939 ----- 5,163.65
4,000	Birmingham Electric Company, 1-st Mtg. 4 1/2% Bds, due 3/1/68, pirktas birž. 26, 1939 ----- 3,960.95
11,000	Birmingham Electric Company, & Ref. Mtg. 4 1/2% Bds, due 3/1/68, pirktas birž. 26, 1939 ----- 10,905.90

5,000	Bethlehem Steel Corp., Cons. Mtg. 20 yr. S. F., 3 1/4% Bds, Ser. "F", due 7/1/59 (When, as & if issued), pirktas birž. 27, 1939 ----- 4,950.00
5,000	Bethlehem Steel Corp., Cons. Mtg. 20 yr. S. F. Ser. "F", 3 1/4% Bonds, due 7/1/59, pirktas liepos 8, 1939 ----- 4,950.00
10,000	Central Illinois Electric & Gas Co., 1-st Mtg. 3 3/4% Bds, due 6/1/64, pirktas birž. 27, 1939 ----- 10,050.00
10,000	United States Treasury, 2 3/4% Bonds, due Dec. 15, 1965-60, pirktas rugp. 30, 1939 ----- 10,596.88
\$123,000	\$116,442.38

Iškeitėme

\$25,275	Home Owners' Loan Corporation 2 3/4% Bonds, Series B, due Aug. 1, 1949.
\$25,275	Home Owners' Loan Corporation (new issue) 1 1/2% Bonds, Ser. N., due 6/1/1945-47. K. P. Gugis, E. Mikuzutė, M. J. Vinikas.

PIRMOJO PAŽANGOS VAJŲS VEDĖJO RAPORTAS SLA PILDOMOSIOS TARYBOS SUVAŽIAVIMUI, RUGSEJO 11 D., 1939 M.

Mieli broliai. Pirmas SLA Pažangos Vajus parodė Susivienijimo gaivumą, parodė, kad Susivienijimas gali augti, nori augti ir privalo augti. Iš skaitlinių, kurias čia paduodu, jūs galėsite matyti, kad planas, kurį pateikiau pažangos vajams vesti ir kurį jūs priėmėte, pilnai save pataisino. Jūs matysite, kad paskyrimas žmoniško atlyginimo organizatoriams patraukė daugybę mūsų brolių ir seserų į darbą ir davė jiems entuziazmo dirbti ir siekti puikių rezultatų. Ačiu tam mes atsiėmėme reikalingo biznio kiekio (volume), kurs ne tik pakelia mūsų apdraudą, bet ir palieka nemažą sumą pinigų lėšų fondui. Neapmokant kiek tinka organizatoriams, mes niekad nieko panašaus nebegalėtume atsiekti. Nėra abejonės, kad tą nusistatymą mes turėsime tęsti toliaus.

Per Pirmąjį Pažangos Vajų mūsų organizatoriai prirašė naujų narių 1,241 suaugusių ir 61 vaikų. Ką prirašymas šio skaičiaus narių reiškia mums pinigiskai, matysite iš skaitlinių. Reikia suprasti, kad paduodamos skaitlinės nėra dar aktualės, bet dalinai laukiamos. Jos taps aktualėmis tik tuomet, kai visi naujieji nariai bus užsimokėję savo mokesčius už 12 mėnesių. Vėliausia prirašyti nariai baigs savo mokesčius mokėti už metus tik gegužio ar birželio mėnesiuose 1940 m. Gali būti kad apie dešimtas nuosimtis naujų narių atsimes, nebaigę mokėti už metus, bet ir atsimetusi jie bus užsimokėję bent už keletą mėnesių. Proporcijai atsimetusių narių skaičių gale metų bus sumažėję numatomos įplaukų sumos, bet tuomet ir kaikurios išlaidų sumos sumažės. Spėti apie tikrą atsimetimo nuosimtį šiandien nematau reikalo. Tą tikrai žinosime kai metai pasibaigs.

Kuomet visi naujai prirašyti suaugusieji nariai bus užsimokėję už visus metus, pas mus į preliminarį fondą bus įplaukę \$16,566.72. Be to iš įstojo mokesčių ir mėnesinių duoklių Centruj gausime \$4,934.43. Tautiškų centų fondas gaus \$148.92 ir našlių ir našlaičių fondas \$248.20. Vien lėšų fondo (su preliminariumu) įplaukos sieks \$21,501.15.

Preliminaris fondas apdraudoje yra įvestas tik tam, kad būtų iš ko užmokėti už naujų narių gavimą ir padengti kitas su tuo surištas išlaidas. Organizatorių atlyginimas čia stovi pirmoj vietoj. Butų labai neįsitinga ir ištikrųjų pragaistinga net svajoti, kad preliminario fondo visi pinigai būtų suvartoti kam kitam. Jokia apdraudos organizacija tokių svajonių šiandien neturi. Neturėkime ir mes. Mes galime tik džiaugtis, kad turime preliminarį fondą ir turime iš ko organizatoriams mokėti. Turėdami preliminarį fondą, mes galime įstojo mokesčių neimti ir dar patys iš Centro įplaukų daktarams už egzaminaciją užmokėti. Tą parodo Pirmo Pažangos Vajaus skaitlinės.

Už pasidarbavimą Pirmame Pažangos Vajų organizatoriams pinigais ir dovanomis bus išmokėta \$8,572.42, jeigu visi jų prirašyti nauji nariai užsimokės už metus. Tai yra gražus atlyginimas, kurs neabejotinai pakels organizatorių upą ir paskatins juos dar smarkiau darbuotis. Tokio atlyginimo Susivienijimo organizatoriai dar niekad nebuvo gavę. Kitų vajaus išlaidų pasidarys apie \$3,500.00. Apmokėjus viską, lėšų fondui iš gautų Vajų pinigų dar turėtų likti su viršum \$9,000. Tai irgi yra gražus lėšų fondo padidinimas, kurs Pildomajai Tarybai palieka tik vieną rupeštį, — kaip tuos pinigus naudingiau išleisti. Aš tikiuos, kad bent dalį tų pinigų galima bus iš Pildomosios Tarybos gauti Susivienijimo skautų ir jaunomenės organizavimui ir jų reikalų aprūpinimui. Taip man buvo žadėta Scrantono seime.

Kl. Jurgeļonis,
Pažangos Vajaus vedėjas.

The Membership Drive receipts and disbursements

Receipts	
12 monthly premiums of 1241 members -----	\$16,566.72
Initiation fees to Central office -----	1,889.00
Sick Benefit Initiation fees to Central office less commission to organizers -----	199.00
Children's initiation fees, less commission to organizers -----	9.15
Expense Fund dues at 14c. per member for 12 mos. -----	2,084.88
Sick Benefit Expense Fund dues at 10c. per month for 12 monts (627 members) -----	752.40
Total -----	\$21,501.15
Receipt of other funds:	
National penny fund -----	\$148.92
Widows and Orphan's fund -----	248.20
Total -----	\$397.12
Disbursements	
To organizers 5 mos. premiums -----	\$6,902.80
To Gen. Organizers -----	1,203.17
Cash prizes to organizers -----	286.00
Other prizes to organizers (clocks, silverware and albums) -----	180.45
One employee 52 weeks -----	1,040.00
Initiation of new members (estimate) -----	400.00
Printing (estimated cost) -----	300.00
Mailing (estimated) -----	60.00
Traveling expenses (estimated) -----	500.00
Total -----	\$12,113.42
Total anticipated receipts -----	\$21,501.15
Total anticipated disbursements -----	12,113.42
Net annual increase in the income of the Expense Fund (anticipated) -----	\$9,387.73

Naujų narių apdraudos sumos ir įstojo mokesčiai

Insurance Amount	Total Members	Total Ins.	Initiation Fees
100	65	\$6,500	\$97.50
150	151	22,650	302.00
250	245	61,250	612.50
300	9	1,800	27.00
500	571	285,500	1,713.00
600	5	3,000	na na
750	35	26,250	140.00
1000	151	151,000	755.00
1500	2	3,000	16.00
2000	4	8,000	40.00
3000	1	3,000	15.00
4000	2	8,000	40.00
Total — 1,241		579,950	\$3,778.00

Vaikų apdraudos sumos ir įstojo mokesčiai

Juvenile	Amount	Members	Total Ins.	Initiation Fees
\$100	23		\$2,300	5.75
150	38		5,700	9.50
Total — 61			8,000	\$15.25

Pašalpos ligoje nauji nariai ir jų įstojo mokesčiai

S.B. Class	Total Members	Initiation Fee	50% rec. by Centras	Less org. Fee
I	378	\$567.00	\$283.50	\$94.50
II	160	360.00	180.00	60.00
III	89	267.00	133.50	44.50
Total 627		\$1,194.00	\$597.00	\$199.00

Generalių Organizatorių atlyginimas

Distrikto	Gen. Org. vardas	Suma
2	A. S. Trečiokas -----	\$17.70
3	P. B. Balčikonis -----	16.40
4	A. Birietas -----	66.29
5	V. Anesta -----	113.31
6	K. P. Šimkonis -----	30.17
7	J. Andriešis -----	119.23
8	A. J. Banišauskas -----	78.94
9	J. V. Grinius -----	37.19
10 ir 11	Ch. Pikielis ir S. Bakanas -----	184.69
12	J. Jarus -----	61.03
13	M. Kemešienė -----	147.73
14	R. Edkins -----	10.16
15	Dr. A. L. Graičūnas -----	45.99
16	K. P. Deveikis -----	60.05
17	V. Stulpinas -----	5.19
18	Dr. A. Montvid -----	125.72
19	V. Černauskas -----	7.91
20	W. Domash -----	66.54
21	M. Yokubynienė -----	8.93
Viso -----		\$1,203.17

Organizatoriai laimėję dovanas

	Apr. Suma	Laipsnis
J. Aymanas, 38 kp., Brooklyn, N. Y. -----	\$31,300	5
V. Kerševičius, 30 kp., Scranton, Pa. -----	20,550	4
Ch. Pikielis, Pittsburgh, Pa. -----	23,450	4
Mary Domash, 214 kp., St. Louis, Mo. -----	12,200	3
I. Ivoškieš ir Karaliūnienė, 192 kuopa, New Kensington, Pa. -----	11,500	3
J. Kiguolis, 115 kp., Wilkes Barre, Pa. -----	11,750	3
K. Katkevičienė, 134 kp., Chicago, Ill. -----	10,850	3
A. Laurutėnas, 63 kp., Chicago, Ill. -----	11,000	3
Ch. Martin, 352 kp., Detroit, Mich. -----	11,800	3
E. Mikuzis, 313 kp., Chicago, Ill. -----	10,900	3
P. Simanuskas, 341 kuopa, McNaughton, Wis. -----	11,100	3
J. Tvaronaitis, 207 kuopa, Manchester, Conn. -----	10,500	3
J. Tumavičienė, 131 kp., Norwood, Mass. -----	10,200	3
R. Viktoravičius, 40 kp., Pittsburgh, Pa. -----	10,450	3
B. Kebaitienė, 352 kp., Detroit, Mich. -----	10,500	3
K. Čepulevičius, 226 kp., Chicago, Ill. -----	10,300	3
M. Banelienė, 7 kp., Pittston, Pa. -----	7,250	2
A. Banišauskas, Marlin, Pa. -----	5,950	2
M. Čepulienė, 77 kp., Rockford, Ill. -----	7,700	2
K. Dibulskis, 342 kp., Easton, Pa. -----	9,150	2
P. Gribienė, 217 kp., Chicago, Ill. -----	5,150	2
P. Kučinskis, 352 kp., Detroit, Mich. -----	9,700	2
S. Mockus, 43 kp., So. Boston, Mass. -----	6,250	2
A. Maliauskas, 299 kp., Rumford, Me. -----	8,400	2
E. Puzauskienė, 260 kp., Chicago, Ill. -----	5,500	2
F. Platkauskas, 36 kp., Chicago, Ill. -----	5,250	2
A. Praškevičius, 14 kp., Cleveland, Ohio -----	8,400	2
A. Radzevičius, 66 kp., Ansonia, Conn. -----	7,750	2
P. Račila, 57 kp., Worcester, Mass. -----	8,000	2
M. Stakionis, 41 kp., Lawrence, Mass. -----	5,850	2
J. Streleckis, 135 kp., Phila., Pa. -----	7,500	2
J. Vaitkus, 200 kp., Detroit, Mich. -----	6,500	2
K. White, 304 kp., Buffalo, N. Y. -----	5,350	2
A. Kaulakis ir S. Eismontas, 31 kp., Lewiston, Me. -----	6,900	2
S. Bakanas, Pittsburgh, Pa. -----	3,750	1
V. Budvidis, 352 kp., Detroit, Mich. -----	4,250	1
K. Deveikis, Cicero, Ill. -----	3,950	1
F. Domash, 363 kp., St. Louis, Mo. -----	3,550	1
A. Frenzeli, 236 kp., Toronto, Can. -----	3,550	1
V. Grabliauskas, 267 kp., Wyoming, Pa. -----	3,000	1
A. Geraltauskas, 16 kp., Harrisburg, Ill. -----	3,750	1
J. Galinskas, 203 kp., Sebastopol, Pa. -----	4,850	1
F. Kesler, 53 kp., Chelsea, Mass. -----	3,000	1
V. Količienė, 40 kp., Pittsburgh, Pa. -----	4,750	1
V. Mickus, 312 kp., Easthampton, Mass. -----	3,500	1
G. Milius, 54 kp., McAdoo, Pa. -----	3,250	1
V. Markievičius, 23 kp., Shenandoah, Pa. -----	3,250	1
V. Neverauskas, 198 kp., Akron, Ohio -----	3,350	1
M. Navickas, 62 kp., Lorain, Ohio -----	4,000	1
J. Paulukonis, 199 kp., Shaft, Pa. -----	3,000	1
A. Ramanauskas, 211 kp., Mahanoy City, Pa. -----	4,500	1
M. Subonis, 157 kp., Youngstown, Ohio -----	3,500	1
K. Stankus, 260 kp., Chicago, Ill. -----	3,250	1
F. Siugzdinienė, 311 kp., Frankfort, Ill. -----	3,150	1
M. Šeštokas, 125 kp., Melrose Park, Ill. -----	4,750	1
S. Trapkauskas, 66 kp., Ansonia, Conn. -----	3,150	1
H. Tareila, 11 kp., Waterbury, Conn. -----	3,200	1
J. Treinis, 101 kp., Paterson, N. J. -----	4,500	1
A. Tvaranavičius, 370 kp., Phila., Pa. -----	3,300	1
T. Valunas, 153 kp., Du Bois, Pa. -----	3,600	1
K. Valušis, 200 kp., Detroit, Mich. -----	4,000	1
A. Žemaitis, 104 kp., E. Pittsburgh, Pa. -----	4,850	1

F. J. Bagočius,
SLA prezidentas,
M. J. Vinikas,
SLA sekretorius.

Progreso kelias

MES LIETUVIAI pradėjome žygiuoti dideliais žingsniais progreso keliu pirmyn. Tad neturime sustoti ir pailsti. Atgavimui silpniančių ir ilstančių kuno ir proto pajėgumo turime grupuotis. Musų pionieriai, lietuvybės gaivintojai, permatė, kad iškrikusiais, išsisklaidžiusiais veikdami greit pailsime ir žusime nepasiekę tikslo. Tad prieš 50 metų sutvėrė ir įsteigė civilizacijos padarą, patraukė mus į kruvą. Šis civilizacijos padaras tapo pavadintas Susivienijimas Lietuvių Amerikoje (SLA) ir jį susisipietė tukstančiai brolių seserų.

SLA yra kilniausias ir garbingiausias civilizacijos padaras. Apie tai visi žinom. Ir nėra ko aiškinti. Reikia tik atsidavusiai verbuti naujus narius. Kad toji organizacija išaugtų ir suvienytų visus lietuvius ir lietuves, ir ilstantiems, silpnstantiems teiktų paramą ir globą.

Dr. A. L. Graičūnas.

Mūsų Korespondentai Apie Bendrą Lietuvii Veiklą Amerikoje

Ką veikia lietuvių vaizbos butai?

Varykime visuotinę susiartinimo darbą

Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro valdyba vykdydama savo darbų programą nori tampa susirūšinti su lietuvių vaizbos butais ir profesionalų sąjungomis, kurios ir kurie gyvena daugelyje kolo-nijų jau eilę metų, bet dar ne visai žino, kad Ekonominis Centras yra jų pačių centralinė organizacija.

Kiek ištikro dabar yra taip sakant "gyvų" lietuvių vaizbos butų ir profesionalų sąjungų?

Kiek Ekonominio Centro valdybai iš spaudos žinoma, veiklų vaizbos butai yra šiose kolonijose:

Chicago, Clevelande, Pittsburghe, Philadelphijoje, Brooklynne, New Jersey, Waterburyje.

Šių kolonijų vaizbos butai pastaromis dienomis veikia kà nors visuomeniško, ir jų vardai patenka mūsų spaudon.

Ką veikia kitų didesnių kolonijų vaizbos butai?

Ar visose didesnėse kolonijose vaizbos butai suorganizuoti? Jeigu ne, tai raginame porą, tris biznierių ir profesionalų sueti, pasikalbėti ir sukviesi savo biznierių ir profesionalų susirinkimą. Ir jusų darbas bus pradėtas.

Apie savo veikimą senieji ir nauji vaizbos butai tuoju raportuokite Ekonominio Centro valdybai.

Butinai reikalinga vaizbos butams susirūšinti su Ekonominio Centru.

Ekonominis Centras, kurį sudaro "gyvųjų" vaizbos butų delegatai išrinkti į valdybą, pradėjo savo įtemptą darbą po obalsiu "SUSIARTINIMAS":

Chicago, Ill.

Dn pavykę parengimai

Lapkričio 26 d., Sokolų svetainėje buvo perstatyta opera "Bohemian Girl" (Čigonaitė). Vaidino Naujosios Gdynės choras, vedamas Jurgio Steponavičiaus.

Opera gana sunki vaidinti, bet suvaidinta gerai visais atžvilgiais. Vaidylos buvo visi čia gimę-aukę lietuviai: Aldona Grigoniūtė, Jonas Sarsevičius, Lillian Stuparaitė, Antanas Burbas, Allen Pukas, Edvardas Budraitis, Julė Dainis, Arline Pakel ir Ernestas Grigaliunas. Orkestras buvo Chicagos Simfonijos iš 12 muzikantų. Publikos atsilankė apie 13—14 šimtų. Žmonių buvo net iš keturių valstijų.

Antras pasekmingas parengimas įvyko Lietuvių Auditorijoje Vilniaus klausimo reikais. Chicagoje yra susiorganizavęs Vilniaus kraštui gelbėti ir gerinti komitetas, kuris ir surengė pirmutinį ir didelį parengimą su programu. Buvo kalbų, dainų ir rodyta judžiai iš Lietuvos ir Vilniaus krašto. Kalbėjo konsulas P. Daužvardis, Naujienų redaktorius P. Grigaitis. Šoko ir dainavo p-lė Jadvyga Gricaitė, dainavo Naujosios Gdynės choras, Jaunų Lietuvių Kultūros choras ir Povilas Stogis. Judžiai rodė broliai Motuzai.

Žmonių prisirinko pilna svetainė. Įžanga buvo 35c. Aukų surinkta veik \$300.00.

J. J. Pranskus.

Ar atlikote savo SLA pareigą?

1. Lietuviai biznierių ir profesionalai visose kolonijose privalo susiartinėti tarp savęs; 2. Privalo dirbti už susiartinimą su savo kolonijų lietuviška visuomene; 3. Kuogreičiausia turi susiartinėti visi lietuvių vaizbos butai vieni su kitais įstojant į Ekonominį Centrą;

4. Artintis su lietuviška spauda, talpinant joje savo pasveikimus savo kostumams ir klientams Kalėdų, Naujų Metų, Velykų ir kitų švenčių proga; apie savo veikimą rašyti savo lietuviškuose laikraščiuose;

Tokį susiartinimo programą vykdydami sukursime išsiviję tvirtą savo lietuvišką ekonominį pasaulį, kuriame bus lengviau gyventi mums visiems.

5. Per Ekonominį Centrą visi vaizbos butai ir profesionalų sąjungos atliks savo didžiausią SUSIARTINIMO tikslą — susiartinus su Lietuvos ekonominėmis organizacijomis ir biznio firmomis praplėtimui Lietuvos produktų eksporto Amerikoje, padidinimui savo bizniui ir tt.

Vaizbos butai prašomi tuojau išrinkti į Ekonominį Centrą savo veiklų atstovą ir prisijusti jo vardą ir antrašą Ekonominio Centro valdybai.

Netrūkus Ekonominio Centro valdyba turės svarbesnių pranešimų vaizbos butams ir visuomenei.

A. L. Ekonominio Centro

Valdyba:

Chas. K. Pikel, pirm., 629 — 54-th Street, Pittsburgh, Pa.
Dr. M. J. Colney, v. pirm., F. Petrulis, v. pirm., A. S. Trečiokas, išdin., K. S. Karpius, sekr.

Cleveland, Ohio

Iš Lietuvių Kultūrinio Darželio veiklos

Lapkričio 27 d., Lietuvių Svetainėje įvyko Lietuvių Kultūrinio Darželio susirinkimas, kuris buvo skaitlingas ir turiningas.

Pirm., adv. P. V. Chesnuliui, suvėlavus, susirinkimą atidarė ir vedė vice pirm. Dr. T. Tamošaitis. Kultūrinio Darželio Sąjungos finansinį raportą pateikė finansų raštininkas Marjona Miščiukienė, o užtvirtino išdininkė, Vladislava Šukienė. Raportas parodė, kad darželio auklės vis eina mažyn. Gauta 6 doleriai aukų iš kitų kolonijų.

Darželio jubiliejinio bankieto, kuris įvyko lapkričio 5 d., šv. Jurgio parapijos auditorijoje, platų raportą pateikė rengimo komisijos pirmininkas, Jurgis Venslovas. Be kitko pažymėjo, kad parengimas buvo gražus ir istorinis, kuriame buvo nušviesta darželio 10 metų veikla per darželio pirm., adv. P. V. Chesnuli, kad lietuvių kultūrinis darbas ir stropumas buvo gražiai užgirtas Kultūrinio Darželio Lygos (sakė pirm. Charles Walfron savo kalboje). Muzikali programą išpildė Jonas Brazauskas, Jr., Adelaidė Miliauskaitė, Stasė Maloniūtė ir Bronė Rasičiūtė. Buvo pagerbtas Kultūrinio Darželio Sąjungos pirmininkas, adv. Petras V. Chesnulis už jo nenuilstantį dešimties metų darbą, suteikiant jam dovaną nuo Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungos. Raportas vienbalsiai užgirtas. Apart Jurgio Venclovo, komisijoj buvo Marjona Miščiukienė, Ona Pangonienė, Vladislava Šukienė ir M. Galdikienė. Pastarosios daug aukų gavo vakarienei.

K. S. Karpius pranešė apie

Lietuvos konsulo J. Budrio pasiūlymą pastatyti darželį paminklą "Lietuvaitė", kuris buvo New Yorko Pasaulinėje Parodoje lietuvių pavilione. Šis pasiūlymas užgirtas, bet galutinai priėmimas remsis ant formalio užgyrimo per Kultūrinio Darželio Lygą ir miesto planavimo komitetą.

Vakaro rengimo komisija, Juozas Sadauskas ir K. S. Karpius, pranešė, kad veiklas surastus "Vestuvės" ir bus perstatytas vasario 25 d., 1940 m. Vakaro surengimui darbuosis drauge viekančioji komisija ir valdyba.

Išstatų komisija, J. Venclovas, M. Miščiukienė, K. S. Karpius, K. Štaupas, P. Glugodienė, pranešė, kad darbas galutinai dar neatliktas, vienok perskaitė keletą posmų, kuriuos padiskusavus palikta komisijai del geresnio apdirbimo.

Užsilikus bila už trąšas del gėlių, kuri jau buvo užmiršta, bet reikalaujant nutarta užmokėti \$90. Lietuvių Kultūrinis Darželis išgys čarterį kuomet konstitucija bus padaryta, nes paaiškėjo, kad visų tautų lyga tą klausimą jau iškėlė pirmiau, todėl laukiama, kol bus įstatai padaryti ir darbas bus pradėtas. Tą patį ir visos kitos tautos mano padaryti.

P. Glu—nė,
L. K. D. koresp.

Norwood, Mass.

Operetės "Čigonai" perstatymas

Lapkričio 12 dieną Aušrelės choras iš Worcester, Mass. atvyko ir suvaidino kompozitoriaus Stasio Šimkaus operetę "Čigonai". Operetėje atvaizduojama tikras čigonų gyvenimas ir jų darbai.

Aušrelės choras ir solistai vaidino minėtą operetę, vadovaujant muzikui Jonui Dirvelui ir režisuojant Antanui Janušoniui. Vadovaujančias roles išpildė sekantieji artistai: motinos Karinios rolė atliko Julė Dailidžiūtė-Zdradauskienė; Roto, čigonų vadu buvo Jonas Emkus; Eros Bibris, panelė Valatkiūtė; Orijaus rolė atliko Juozas Valiukas; Garijaus rolė atliko Jurgis Mozuraitis. Julė Zdradauskienė, kuri lošė motinos rolę, atliko savo užduotį tikrai gražiai ir natūraliai. Juozas Valukas ir Jurgis Mozuraitis, kaip jauni artistai mėgėjai, atliko savo roles jausingai.

Jonas Emkus, kaip vadas ir nužudytojo kudio tėvas, sužinojęs kad pati motina pasmaugė kudiškį, paliepė nužudyti ją. Jam protas pradėjo maišytis ir iš širdgelos mirė. Jisai tas visas kančias atliko rimtai ir natūraliai. B. Valatkiūtė, Eros rolėje, pasirodė tikrai artistiška. Romantiškas ir tragiškas dalis atliko labai gabiai. Ypač kada, po nužudyto kudio, i-ėjo Roto ir paklausė ar kudiškis dar miega. B. Valatkiūtė labai gerai lošė. Ji nusigando, delto, kad kudiškis jau negyvas. Roto supo kudiškį ir ty liai dainavo, bet dar nežinojo, kad jau mažutis negyvas. O Era visą tą laiką savo jausingais gestais pergveno didžiausias širdies kančias. Panelė Valatkiūtė parodė savo gabumus, ypatingai dramatiškose dalyse. Choras ir solistai paliko neišdildomus įspūdžius. Choras, kaip čigonai scenoje, gražiai užsilaiškė.

Garbė "Aušrelės" chorui ir muzikui J. Dirvelui už tokį įdomų parengimą. Po programos visi buvo pavaišinti ir visą laiką skambėjo linksmos dainos.

Rep.

Lietuva žydų pogromų nedaro

"The American Guardian" savaitraštis gruodžio 1 dienos numery išspausdino:

Persecution Of Jews by State Of Lithuania Denied

A denial that the Lithuanian state has ever indulged in persecution of the Jewish people has been offered the Guardian by Arėjas Vitkauskas, Lithuanian journalist of Chicago. He made an explanation of the recent anti-Semitic riots in the city of Vilna, ceded to Lithuania by Russia, which had occupied the territory in which Vilna is located when the Polish state collapsed recently. Vitkauskas writes:

"All the misunderstanding in your statement was because in Vilna were many Polish refugees from both Russian and German war areas, and anti-semitic riots in former Poland are very traditional. Now, since the Lithuanian army and administration entered that city and land, even court martial was established for rioters and news are saying that heavy punishment is decided for a few chief instigators, who were not of Lithuanian nationality. Since 1920 when Polish occupation occurred, Vilna was no place for Lithuanian merchants. All were "polonized" with imported bureaucrats from farther parts of Poland. Today, Lithuania is one man, Lithuanians and Jews alike, very joyously feasted the return of Vilna and all are busy with mutual help which is necessary. Lithuania has the honor to be a country where all citizens are equal and Lithuanian-Jewish cohabitation is closely neighborly from hundreds of years and we are proud to mention it".

Moterų Šaulių Tarybos pakvitavimas

Praeitą vasarą išvykusi Amerikos lietuvių ekskursijos į Lietuvą iš New Yorko liepos 1 d. M. S. Gripsholm laivu, baigiantis kelionei, artį Svedijos, buvo padarytas atatinamas ekskursantų atsiveikimo susirinkimas, per kurį padaryta aukų rinkliava. Šiais metais Lietuvos Šaulių Sąjunga šventė savo 20 metų gyvavimo sukaktį, ta proga už surinktus pinigų ekskursantai nutarė nupirkti tris sanitarius krepšius ir įteikti Moterų Šaulių Tarybai. Tą atlikti buvo išrinktos dvi kelivės: p-lė Ona Petružytė iš So. Boston, Mass., ir ponja Julė Lazauskienė, Brooklyn, N. Y. Jos nupirko ir įteikė minėtos ekskursijos lietuvių vardu Lietuvos Šaulių Sąjungos 20 m. sukakties proga.

Iš minėtos sąjungos gautos dvi kvitos, tvirtinama gavi-mas minėtų krepšių ir kiek nuo jų liko iš surinktų pinigų lita.

"Moterų Šaulių Taryba. Daiktų pajamų čekis Nr. 46, 1939 m. IX mėn. 15 d. Trys sanitariniai krepšiai gauta iš š. A. L. Amerikos lietuvių ekskursijos į Lietuvą 1939 m. VII mėn. M. S. "Gripsholm" laivu dovana Lietuvos Šauliams 20-čio sukakties proga".

Parašas neįskaitomas. Ant-ras čekis (kvita) Nr. 77, tos pat dienos tvirtina gavimą dviejų litų ir šešiasdešimties dviejų centų. V. Mučinskas.

Gerbkime lietuvių kultūrą

Rašo J. K—as.

Dabar Lietuva pradeda gyventi svarbų laikotarpį. Kaip pereitasis Pasaulinis Karas buvo įnešęs į Europos tautų gyvenimą didelių permainų, taip ir šis karas, kuomet jis baigsis, paliks tarpvalstybiniam gyvenime naujų minčių, persigrupavimų ir politinių bei ekonominių pasikeitimų.

Nežiūrint visko, lietuviams pirmiausiai turi rūpėti savi dalykai: Lietuvos saugumas, tautos laisvė ir pažanga. Vienas mūsų didelis troškimas išsipildė — atgavome Vilnių. Su Vilniaus atgavimu ir naujai susidariusiomis Lietuvos gyvenimo sąlygomis, Lietuva pradeda lyg ir naują gyvenimą, naują savo istorijos laikotarpį. Lietuvos žmonės, kiek jau žinome, labai gerai suprato savo, kaip lietuvių, užduotį sekmingai tęsti valstybės ir tautos gyvenimą ir darbus.

Ant Lietuvos valdžios ir kiekvieno lietuvių pečių užkrito daugiau atsakomybės ir sunkumų Lietuvos nepriklausomybę ir tautos laisvę saugoti. Mūsų broliai Lietuvoje atidėjo į šoną politinius ir ideologinius skirtumus ir stėjo vieningai ir rimtai dirbti savo tautai ir valstybei. Vilnių jie perėmė su didžiausiu entuziazmu ir džiaugsmu, o dabar organizuojasi tą kraštą atstatyti ir jį kultūriškai pakelti, kad jis pasiliuktų nedaloma Lietuvos žeme. Pagelbiau lietuviams jautis, maistus, pinigais ir kitokiais daiktais plaukia iš visos Lietuvos. Ren-

giamasi prie kelių vedimo, statybos ir žmonių aprūpinimo darbu.

Mes, Amerikos lietuviai, taipgi privalome tame svarbiame laikotarpį savo užduoties nepamiršti. Kaip lietuviai, mes privalome remti tokius darbus, kurie dabar pagelbėtų Lietuvai sustiprėti, Vilnių atstatyti ir Lietuvos nepriklausomybę apsaugoti. Tikrai stiprią Lietuvą turėdami, mes išlaikysime savo tautos įtekme pasauly ir atsispirsime prieš svetimųjų užsimojimus mus pavergti.

Mums, čia gyvenantiems, svarbu yra tarpusavy gerai sugyventi, viens kitą gerbti ir tautinius reikalus statyti pirmoje vietoje. Propaganda prieš Lietuvą arba jos nepriklausomybę yra varoma tūl Amerikos lietuvių. Bet ji turėtų būti smerkiama. Turėtų būti smerkami ir tie žmonės, kurie tokią propagandą varo, o neradę savo darbams mūmyse dirvos, liausis savo piktybių darbų. Bet jeigu jie pasisekimo tarp mūsų turi, tai mūsų kultūringumas nėra ganėtinai aukštas, nes kultūriškas žmogus visad savo tautą ir valstybę gerbia, o ne niekina.

Mes, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje nariai, esame atliek didelių mūsų tautai darbų. Bukime ir toliau pirmi ir durti ir parama visokiame tautos naudingame darbe. Išlaikykime mūsų Susivienijimo garbę, kartu gindami garbę Lietuvos ir kiekvieno lietuvi.

Amerikoniški standartai ir idealai

Rašo Louis D. Brandeis

(Teisdaris Brandeis, kuris sulaukęs 82 m. amžiaus, prasišalino iš urėdo, per daugiau kaip dvidešimt metų buvo vienas iš labiausiai atsižymėjusių narių Suv. Valstijų Aukščiausio Teismo. Jis visada stovėjo už socialią teisybę. Šis jo dabartinis straipsnis yra dalis jo liepos ketvirtos 1915 m. prakalbos, apie "True Americanism". Nors jau gana senai tas straipsnis buvo parašytas, p. Brandeis rašo, kad "vis tai pareikia mano nuomone". Straipsnis yra vienas straipsnių apie demokratiją, kuriuos rašo garsūs vietiniai ir kitur gimę amerikiečiai del Foreign Language Information Service. Pareikštos nuomonės yra rašytojų.)

Demokratija priguli nuo dviejų daiktų. Vienas, tai patinė teisybė, kad visi žmoginiai lygiai turi teisę prie gyvenimo, laisvės ir pasistengimų prie laimės. Antras, tai persitikrinimas, kad tokios lygios progos labiausia pastumės civilizaciją.

Mūsų valdžios forma, kaip ir žmonija, verčia mus siekti ko geresnio del kožno žmogaus tobulėjimo. Turint rimkimų teisę, kiekvienas balsuotojas yra, iš dalies, valstijos valdytoju. Jeigu mūsų valdytojai neturi mokslo ir doriškų ypatybių ir laisvės — mūsų didžiulis pabandymas demokratijoj nepasiseks. Tat valstija turi prirengti vyry prie jų darbo. Ji turi reikalauti užlaikymą to, ką mes neaiškiai vadiname amerikonišku gyvenimo standartu.

Ką tas standartas reiškia? Reikia naudojimą tų teisių, kurias mūsų konstitucija garantuoja, tai yra teisę gyventi, taip laisvais ir įieškoti laimės. Gyvata reiskia gyvenimą, ne egzistavimą. Laisvė reiskia laisvę industrializacijoje dalykuose kaip ir politikuose. Laimė, tarp kitko, reiskia tą patenkinimą, kuris seka pilną išvystiją ir varto-

ninkas privalo turėti liuoslaikio.

Toliau, pilietis pasekmingoj demokratijoj, netik privalo būti mokytu, bet ir laisvu. Žmonės nėra laisvi, jeigu puola po kito sauvališku noru. Prirengti amerikietį prie jo darbo, apart apšvietos ir industrializacijos laisvės jo jeigos turi būti pakankamos. Mūsų dabartinė industrializacija sistema verčia vis užgantį nuosim-tį mūsų gyventojų skaitliaus į algų uždirdėjus. Patyrimas mums rodo, kad didesnę žmonių dalį grąšina pinigų trūkumas, ar užpuola ligos, nelaimingi atsitikimai, senatvė, paglegimas, bedarbė ar nelaimingos šeimynos galvos mirtis. Šitie dalykai, kuriuos paprastai vadiname nelaimėmis, dabar pripažinti kaip paprasti darbininko gyvenime įvykiai. Turime aprūpinti kokį atlyginimą prieš tokių finansiskus nuostolius.

Nevien mūsų tauta suriia laisvės meile su demokratijos praktika ir sociališkos teisybės troškimas. Yra dar viena ypatybė mūsų idealuose ir praktikoje, kuri tipiška amerikoniška. Tai brolybė.

Kitos šalys mano, kad jų pilietybės privilegijomis gali naudotis tik vietiniai, arba asmenys ypatingos tautos. Bet Amerika visuomet pareiškė, kad visos tautos yra lygios ir visi asmenys lygūs. Ji pripažysta rasinį lygumą, kaip svarbiausią dalį pilnos žmoniškos laisvės ir tikros brolybės, ir kad rasinis lygumas yra demokratijos dalis. Amerika maloniai priėmė visus Europos žmones.

"E pluribus unum" — iš daugybės, vienas — mūsų respublikos įsteigėjai sutverdami vieną tautą iš trylikos valstijų, priėmė tos prasmės žodį. Įsteigėjai matė, kaip ir mes matome, kad vienybė įsteigė stiprią tautą. Jie taipgi tikėjo, kaip ir mes tikime, kad Amerikoje po laisva valdžia, daug žmonių sudarys vieną tautą. Per visus šituos metus mes įleidome į mūsų šalį imigrantus ir prileidom juos prie mūsų pilietybės iš įvairių Europos šalių. Mes tikėjome, kad taip darydami geriausia patarnausime sau ir žmonijai. Ir taip išsipildė.

Suv. Valstijos išsivystė į milžinišką tautą. Imigrantai ir jų aniai tapo toki ištikimi piliečiai šios šalies, kaip ir čia gimiai. Laisvė suriio mus arčiau kaip amerikiečius.

Tautos turi nemažiau individualizmo už pavienį žmogų. Naujas nacionalizmas, kurį Amerika priėmė, duoda teisę ir pareigą kiekvienai tautai ir kiekvienam žmogui vystytis. Ir tik su šitoku įvairiausiu kaip demokratijos vystymusi, bus visų priimti. Tada laisvė bus pilnai atsieta ir mažumų teisė bus apsaugota. Ir tik tada bus galima pradėti įkurti tvirtos taikos tarpe žmonių.

Karas Europoje

Jei norite žinoti apie karą ir kitus pasaulio įvykius, tai skaitykite "Naujienas."

"Naujienos" yra pirmas ir didžiausias lietuvių dienraštis Amerikoje.

Užsirašykite "Naujienas" mėnesiui. Naujienų prenumerata metams Amerikoje (išimant Chicago), \$5.00. Chicagoje ir Europoje — \$6.00. Money Orderį ar čekį priima.

"NAUJIENOS"

1739 South Halsted Street
CHICAGO, ILLINOIS

Susipažinimui kopiją pasiųsime veltul.

Žinios iš Lietuvos

Vilniaus pramonė ir jos šiandieninė buklė

Vilniuje buvo apie 30 lenkų ir žydų spaustuvių. Paskutinių savaičių įvykiai joms lėmė bendrą likimą taip, kad dabar veikia tik "Rucho" ir "Zničiaus" ir dar kelios mažesnės seno tipo spaustuvių. Spaustuvių, kurios turėjo modernias mašinas ir linotipus, neteko egzistencijos. Dabar Vilniuje nesą nė vieno linotipo. Per savo kai kurių kolegų "gabumus" eilė spaustuvių darbininkų liko bedarbiais.

Vilniuje buvo žinomas radio priimtuvų fabrikas "Elektrik", kuriame dirbo per 1,200 darbininkų. Kai aplankiau šį fabriką, įgalotiniai pareiškė, kad visi įrenginiai išvežti, darbininkai atleisti, — iš visos įmonės beliko tik šaltos sienos. Savininkas nusistatęs, kiek sąlygos leis, jų tuojau atstatyti ir bent ateinančių metų pradžioje naujose sąlygose pradėti darbą.

Tabako fabrike, kuris buvo valstybinis ir priklausė bendramonopolio tinklui, dirbo 250 darbininkų. Neramumų metu, šešiolika dienų visi darbininkai dežuravo fabrike, net nakvoti nėjo į namus, ir išsaugojo visą jo turta. Fabrikas žaliavos turi dar trims mėnesiams, taigi reikia tikėtis, kad iš Kauno į Vilnių taip greit rulkal nereikės "importuoti".

Žinomas **Vilniaus faneros fabrikas**, kuriame dirbo apie 300 darbininkų, darbą laikinai sustabdė.

Fanarų gatvėje yra didelis privačių asmenų **automatinis malūnas**, kur dirbo apie 50 darbininkų. Malūno produkcija — 150 t. per parą, t. y. beveik dvigubai daugiau gali pagaminti kiek per tą laiką Vilniaus gyventojai suvartoja duonos. Malūnas turi pakankamas grūdų atsargas, aptarnaujamas malkų kuru, todėl jokių sutrikimų darbą tęsia.

Vienoj iš didžiųjų Sapiro **lėntpuvė** dirba apie 150 darbininkų. Per savaitę lėntpuvė dirba 5 dienas. Apskritai Vilniuje yra 8 lėntpuvės, o šioje pramonėje dirba apie 300 darbininkų. Daugeliui namų reikės kapitalinio remonto, daugeliui įstaigų ir mokyklų truks baldų, todėl Vilniaus lėntpuvių laukia didelis darbas savo artimajam rinkai.

Jau iš istorinių laikų Vilniuje buvo žinoma odų pramonė, bet lenkai jos išugditi nemokėjo ir per savo šeiminkavimą laikotarpį tas įmonės pakiko merdėti senose vėžėse ir nuostolingoj gamyboj. **Odų pramonė** yra plačiai žinomas lietuvių vedamas **fabrikas "Oda"**, kurį lenkai visą laiką boikotavo ir stengėsi sulikviduoti. Tik dėka gerų vadovų ir pasižįstusių darbininkų fabrikas savo egzistenciją išlaikė, duodamas darbą apie 20 susipratusių lietuvių darbininkų.

Klijų pramonės fabrikai šiuo metu nedirba nė vienas, nes nėra žaliavos. Vienam iš didesnių fabrikų — "Darmalit" apie 30 darbininkų dirbo 3 pakaitomis. Šiame fabrike be klijų buvo gaminami ir veliniai.

Vilniuje yra didelis **aliejaus fabrikas**, kuris darbo nenutraukė iki šio dienos. Darbas vykdomas 3 pakaitomis.

Popierio fabrikas nedirba, o su juo susijusių atsirado didžiausia spraga kultūriniam gyvenime: trūksta popierio, trūksta sąsiuvinų, nėra galimybės spausdinti vadovėlių. Lygiai, kaip ir duona, iš Kau-

no laukiamas popieris, o ypač rašomoji medžiaga.

Nėra fabrikų, nėra ir gaminių: kai kainų tvarkytojas paskelbė griežtą įsakymą atidaryti krautuves, biznierių to įsakymo paklausė ir atidarė tuščias ir šaltas krautuves, kurių lentynose buvo "išstatytos" plikos sienos.

Vilniaus pramonė del žaliavų stokos ir mašinų netekimo dar negreit atsigauna, o gal tik po metų kiti rinkoje parodys savo gaminius.

Kaukia Vilniaus fabrikų sienos, bet daugely vietų jos darbu taip pat alkanos, kaip ir vargo išskankintos minios...
L. Z. F. Zlobickas.

Kiek yra pabėgėlių Vilniaus srity

Kiek Vilniuje ir Vilniaus srity yra pabėgėlių iš Lenkijos, šiuo tarpu dar sunku pasakyti. Buvo spėjama, kad bus jų apie 100,000 žmonių. Šiomis dienomis šiuo reikalu Vilniuje lankėsi Raudonojo Kryžiaus atstovas. Buvo sukurta kontaktų su mišrių lenkų ir žydų komitetu, kuris jau anksčiau Vilniuje buvo sudarytas rupintis pabėgėliais iš tos Lenkijos dalies, kurią užėmė vokiečiai. Šis komitetas iš tos Lenkijos dalies buvo suregistruavęs 5,070 pabėgėlių, kurių tarpe 2,300 lenkų ir 2,770 žydų. Kaip žydai aiškina, čia užsiregistruvusiųjų pabėgėlių tarpe esą daugiau žydų. Mat, kai kurie žydai esą sulenkėję, laiką save lenkais, net savo vardus ir pavardes lenkiškais pakeitė. Iš Sovietų užimtos Lenkijos dalies pabėgėlių šis komitetas neregistruavo.

Mūsų kariuomenei atėjus į Vilnių, minėtas komitetas pradėjo registruoti pabėgėlius ir iš Sovietų Rusijos užimtosios dalies. Kiek jų čia užsiregistruos, paaiškės artimiausioje ateity. Nemaža pabėgėlių bijo registruotis. Tai lenkų kariai, kilę iš kitų Lenkijos dalių ir rusams užėjus save demobilizavę. Minėtas komitetas iki šiol šelpė registruoti pabėgėlius, tam reikalingi buvo gavę kiek lėšų iš Lenkijos Raudonojo Kryžiaus. Tačiau šiuo metu jam sunku su kuru ir maistu, nors ir anksčiau užpirkto, nes vietos gyventojai, visiškai nebepasitikę dumi, labai brangiai prašo už atvežimą.

Vilniuje yra ir lietuvių pabėgėlių nuo švenčionių, Druskininkų, Marcinkonių ir kitų vietų, kurios paliko už Lietuvos sienų. Tokių pabėgėlių Vilniaus lietuvių komitete dabar yra užsiregistruavę per 2,400 žmonių. Savaimė aišku, šis skaičius dar padidės.

Apytikriai **skaičiuojama**, kad Vilniuje ir Vilniaus srityje galės būti per 40,000 pabėgėlių iš buvusios Lenkijos, dabar rusų ir vokiečių valdomų sričių. Bet tai tiksliai spėjolimai. Tikras pabėgėlių ir Vilniaus ir srities gyventojų skaičius paaiškės tada, kada Vidaus Reikalų Ministerijos įstaigos praves pilną registraciją. O tai paaiškės netrukus, nes tokia Vilniaus miesto ir srities gyventojų registracija jau yra pradėta.

Nemaža pabėgėlių norėtų grįžti į savo gyventojas vietas. Daug jų yra atsikirti nuo savo šeimų, nuosavybės ir kt. Laukiama, kad jiems galės susidaryti galimybės grįžti ten, kur prieš karą gyveno.
L. A.

Atgaivinta Vilniaus Geležinio Fondo darbas

Lietuvos visuomenė per visą Vilniaus krašto okupacijos laiką visokeriopai stengėsi padėti sunkioje priepaudoje esantiems broliams vilniečiams. Organizacijų, kurios specialiai rūpinosi sujungti Lietuvos visuomenę ir bendromis įjėgomis remti Vilniaus krašto lietuvių jų žūtutinėje kovoje, veikla tačiau negalėjo tinkamai pasireikšti. Šiandien, pasikeitus aplinkybėms, Vilnių ir jo sritį jungus į Lietuvos teritoriją, atsiranda naujų galimybių, bet kartu ir rūpesčių. Pirmiausia susirūpinta medžiagine parama. Tuo tikslu suorganizuotas Komitetas Vilniaus kraštui remti. Lygiagrečiai tenka rūpintis ir kultūrinio Vilniaus krašto stiprinimu, nes ilgą laiką ten įsikerojusi svetima dvasia daugeliui mūsų kraujo brolių buvo išplėšusi lietuvių kalbą. Šią darbo sritį pasima Vilniaus Geležinio Fondo Komitetas, kuris, vyriausybei pritarus, atgija, kaip vasarankiška organizacija.

Šiuo metu rengiami VGF įstatatai, kurie netrukus bus įregistruoti. Ligai artimiausio visuotinio Fondo suvažiavimo jo reikalavimus senasis komitetas, papildytas buvusiais VVS ir VGF pirmininkais. Numatoma artimiausiu metu išleisti į visuomenę atsišaukimą, kuriame numatyta pakviesti buvusius VGF darbo rėmėjus atgaivinti Fondo veikimą, sudarant vietose iš organizacijų atstovų komitetus. Jau rengiamasi artimiausiu metu išvystyti stiprią VGF akciją, pilnu tempu platinti Vilniaus pasus, ženklelius, Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslus ir rinkti aukas dėžutėmis. Tuo tarpu Vilniaus Geležinio Fondo Komiteto būstinė lieka Kaune, Duonėlaičio 9a. Vėliau VGF centras bus perkeltas į Vilnių. Jau plaukia aukos Vilniaus krašto kultūros reikalingams. Pirmąją stambią 1,000 lt. auką į VGF įnešė Vincas Steponavičius. L. A.

Lietuvoje yra 789 draugijos

Vidaus Reikalų Ministerijos spaudos ir draugijų skyriaus suvestais duomenimis, š. m. spalio 15 d. Lietuvoje buvo 789 draugijų (neskaitant jų skyrių), iš kurių pagal pobūdį: 186 kultūrinės, 123 labdarinės, 109 ugniagesybinės, 107 savišalpinės, 60 ekonominių, 59 profesinės, 39 kultūrinės-ideologinės, 28 medžioklinės, 24 pramoginės, 21 sportinės, 14 ortodoksinių, po 6 bažnytinė ir kraštotyrinė, 4 blaivybinės, 3 sveikatinės.

Pagal tautybes draugijos tap skirstosi: 338 lietuvių (42,8%), 220 žydų (27,9%), 18 latvių (2,3%), 16 rusų (2%), 14 vokiečių (1,8%), jų tarpe 1 Vokietijos pilietis, 11 lenkų (1,4%), 3 gudų (0,4%), 1 estų (Estijos pilietis draugija), po 1 ukrainų, karaimų, 166 įvairių (21,1%), jose dalyvauja įvairių tautybių žmonės.

Grynų lietuvių draugijų šiuo metu yra 87 kultūrinės, 68 labdarinės, 30 ekonominių, 28 profesinės, 27 medžioklinės, po 23 kultūrinės — ideologinių ir savišalpinė, 20 pramoginių, 12 sportinių, 10 ugniagesybinė, 6 kraštotyrinė, po 2 blaivybinė ir sveikatinė.

Žydai turi 81 savišalpinę draugiją, po 43 labdarines ir kultūrinės, 16 ekonominių, 15 kultūrinė — ideologinių, 14 ortodoksinių, 5 profesinės ir kt. Latviai turi 17 kultūrinę ir 1 blaivybės draugiją. Rusai turi 6 labdarines, 4 kultū-

rines, 2 bažnytinės, 2 savišalpinės ir po 1 kultūrinę — ideologinę ir ekonominę draugiją. Vokiečiai turi 9 kultūrinės, po 2 sportines ir bažnytinės ir 1 labdarinę. Lenkų yra 5 draugijos kultūrinės, 4 labdarinės, po 1 sportinė ir ekonominė. Gudai turi 3 kultūrinės draugijas, estai 1 kultūrinę, ukrainai 1 kultūrinę, karaimai 1 bažnytinę.

Įdomu, kad iš įvairių organizacijų, kur dalyvauja įvairių tautybių žmonės, 99 draugijos yra ugniagesybinės, 26 profesinės, 16 kultūrinės, 12 ekonominių, po 4 sportinės ir pramoginės, po 1 blaivybinė, labdarinė, medžioklinė, savišalpinė ir bažnytinė. L. A.

Spaudos naujienos

Šiomis dienomis kauniškėje spaudoje įvyko žymių pasikeitimų.

Be pasikeitimo "Lietuvos Aido" redaktorių, žymus patikimas įvykis ir žydų spaudoj.

Atgavus Vilnių, kur yra daug žydų gyventojų, kauniškė žydų spauda labai padidėjęs skaitytojų kontingentas.

"Žydų Balsas" dabar leidžia tris laidas, "Dos Vort" dvi laidas, o "Vortblat" pakeitė formatą, žymiai padidino, ir visi skuba į Vilnių.

Ilgą laiką "Sekmadienio" leidėjų ir redaktorių buvo Ch. Kučinskis. Dabar "Sekmadienį" leisti ir redaguoti perėmė Vl. Radzevičius ir Vyta. Račkauskas. L. Z.

Netrukus bus išleistas naujas Lietuvos žemėlapis

"Spaudos Fondas" šiuo metu skubiai rengia daug literatūros Vilniaus ir Vilniaus krašto gyventojams. Šiuo metu jau spausdinamos šios knygos: J. Geniušo "Lietuvos istorija" lenkų kalba, to paties autoriaus "Lietuvių literatūra" lenkų kalba, Šimkuno "Lietuvos geografija" lenkų kalba, joje bus aprašytos ir atgausios žemės. Neveravičiaus "Lietuvių lenkų pasikalbėjimai". Taip pat netrukus bus išleistas lenkų lietuvių ir lietuvių lenkų kalbos žodynas vienoje ar dviejose knygos; žodyno rengėjas Radauskas.

Taip pat "Spaudos Fondas" netrukus išleis naują Lietuvos žemėlapi su naujomis Lietuvos sienomis. Skubiai leidžiamas ir Vilniaus miesto planas, dabar daug visų reikalaujamas ir perkamas, su gražiais Vilniaus miesto vaizdais.

Vilniaus krašto moksleiviams išleidžiama graži dovanėlė — atvirukai su tautos himnu. L. A.

Lietuvoje yra internuota 14,00 lenkų

Kaip iš Lietuvos Raudonojo Kryžiaus teko patirti, šiuo metu Lietuvoje yra apie 14,000 internuotų lenkų ir apie 2,000 civilinių pabėgėlių. Jų išlaikymas per mėnesį kainuoja nemaža suma pinigų. Pirmą mėnesį išlaidos buvo žymiai didesnės. Reikėjo įrengti patalpas, jose apšildymą, duoti lovas ir guolius, padėti drabužiais ir kt. Ypač stinga šiltų drabužių civiliams pabėgėliams, o taip pat ir kita ko, nes nemaža jų atbėgo blogai apsiręse, o kiti net be marškinių.

Kaip žinome, prieš dvi savaites Lietuvoje lankėsi Raudonojo Kryžiaus draugijų tarptautinės sąjungos generalinis sekretorius Malcolm Davis susipažinti su lenkų internuotųjų ir civilinių pabėgėlių reikalais. Jis išvažiavo patenkintas tuo rūpesčiu, kurį mes rodome lenkų civiliniams pabėgėliams ir internuotiesiems, ir pažadėjo, atsižvelgdamas į tą didelę našta, kurią tenka šiuo metu Lietuvai pakelti,

kreiptis į užsienio Raudonojo Kryžiaus organizacijas, kad jos padėtų Lietuvai aprūpinti internuotuosius ir civilinius pabėgėlius. Tas jo pažadas jau yra vykdomas.

Iki šiol Lietuvos Raudonasis Knyžius yra gavęs iš užsienio 73,000 litų pinigais, iš Genevos pažadėta pabėgėlių vaikams atsiųsti drabužių. Jau gauta švedų draugijos vaikams globoti Stokholme telegrama, kad yra pasiųsta į Lietuvą karo meto pabėgėliams drabužių.

Taip pat M. Davis atsiuntė telegramą iš Kopenhagos, kad žada mums padėti internuotuosius ir civilinius pabėgėlius aprūpinti Skandinavijos, Belgijos, Olandijos, Estijos, Jugoslavijos ir Susivienytų Amerikos Valstijų Raudonojo Kryžiaus draugijos. Jos žada tą pagalbą suteikti greitai, kas pinigais, kas natūra.
L. A.

Surinkta daug tautosakos

Praėjusią vasarą B. Buračo ir kitų liaudies meno ir tautosakos rinkėjų provincijoje surinkta ir į Kauną atgabenta daug vertingos medžiagos. Rinkėjų tarpe mokytojas A. Urbonas tautosaką renka jau apie 12 metų ir per tą laiką įvairiose provincijos vietose surašė apie 7,000 dainų, patelių, mįslių, sakmių, prietarų, dainų ir kt. Šią vasarą Urbonas tautosaką rinko šiaurės rytų Lietuvoje, ilgesni laiką važinėjo Utenos, Zarasų, Degūčių, Salako ir Dusetų apylinkėse. Jam pavyko surasti šimtamečių senelių ir knygnešių, iš kurių gavo daug vertingos medžiagos apie švedų karus, francuzmetį, badmetį ir kitus senus laikus.

Vienoje kitoje vietoje pavyko rasti nemažą ir tokios medžiagos, kuri ligi šiol dar nebuvė užrašyta. Vienoje vietoje jis sutiko kelis senokus, kurie padainavo būdingų dainų dar iš stabmeldystės laikų. Visą medžiagą Urbonas smulkiai užrašė ir dabar tvarko, kad perdavus Tautosakos Archyvui. L. A.

Daug keleivių į Vilnių

Įvedus reguliary traukinių susisiekimą iš Kauno į Vilnių, kasdien išsirančiuose šio ruožo traukiniuose yra labai daug keleivių. Kaip žinoma, vykstant į Vilnių turi turėti atitinkamą Vidaus Reikalų Ministerijos leidimą. Tokius leidimus turi turėti ir grįžtą iš Vilniaus.

Trečiosios klasės bilietas

Naujausi ir Gražiausi Dariaus-Girėno Sieniniai Kalendoriai 1940 metų

Atvaizduojanti abu laukus, jų tikrą orai ir lietuvių ir Soldino mišką, spausdinti keturiomis spalvomis, 15x20 didumo, labai puikus artisto J. Arlauskio piešinys. Gražiausia kalėdinė dovaną nusiųsti Lietuvon. Kiekviena organizacija bei klubai privalėtų turėti šiuos didvyrių kalendorius. Kaina 25c. už vieną. Užsakant pažymėkit kokias norit mėnesiais, lietuviškais ar angliškais.

Agentai norintieji pardavinėti, arba biznierių kreipkitės del informacijų šiuo adresu:

Standard Calendar Co.,
332 West Broadway,
So. Boston, Mass.

Nepaprastas Palengvinimas Reumatikų Skausmų

Nekentėkite bereikalingai raumenų skaudėjimų. Tūkstančiai žmonių pasiekė nepaprastą palengvinimą reumatikų skausmų, strėnų raumenų skaudėjimų, išsinarinimų ir šiuo raumenų skaudėjimų vien išsitrindami su Pain-Expelleriu. Šis sensacingas linimentas ūmai suteikia laukiamą palengvinimą. Virš 17 milijonų bonkuciu jau išparduota. Todėl neatidėliodami nusipirkite ir jįs bonkuciu Pain-Expellerio. Reikalaukite Pain-Expellerio su inkaru ant dėžutės.

traukiniu iš Kauno į Vilnių (arba atgal) kainuoja 6,30 lt., II klasės bilietas kainuoja 3,50 lt. ir pirmosios klasės bilietas — 15,80 lt. Nuo Kauno iki Vilniaus geležinkelio yra 103 km. L. Z.

Užsienis šelpia lenkus Lietuvoje

Lietuvos Raudonasis Kryžius gavo iš Belgijos, Brazilijos, Olandijos ir Švedijos Raudonojo Kryžiaus draugijų 10,000 šveicarų frankų internuotiesiems lenkų kariais ir civiliniams lenkų pabėgėliams šelpiti. Iki šiol Lietuvos Raudonasis Kryžius iš užsienio Raudonojo Kryžiaus draugijų siems reikalingam yra gavęs per 90,000 litų.

Švedijos vaikų globos draugija šiomis dienomis atsiuntė Lietuvos Raudonajam Kryžiui nemažą vaikų drabužių, pirštinių, batelių ir kitų dangos dalykų. Jie skiriami pabėgėlių iš Lenkijos vaikams apręgti. L. A.

Dailininkai atvaizduos Vilniaus atgavimą

Kai kurie menininkai turėjo progą stebėti istorinį Lietuvos kariuomenės žygį į senąją Gedimino sostinę. Jie dabar ruošiasi nupiešti didesnius paveikslus. Norima atvaizduoti visų mūsų kariuomenės dalinių žygiavimą į Vilniaus miestą ir sritį. Tokius paveikslus netrukus ruo-

šiasi piešti dailininkas Petračiūnas ir vienas Vilniaus miesto menininkas. L. Z.

120 keleivių iš Lietuvos

Gruodžio 6 d. atplaukusių iš Švedijos M. S. Gripsholm laivu atvyko 120 keleivių iš Lietuvos. Iš Lietuvos vyko per Estiją, iš Talino laivu į Stockholmą. Visi džiaugiasi atvykę į Ameriką, pabėgę iš Europos karo padangės.
V. M.

Kuopų Susirinkimai

MT. CARMEL, PA. — SLA 52 rūpos specialis susirinkimas įvyks gruodžio 17 dieną, priprastu laiku, Lietuvių Klubo kambaryse. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti, nes turime daug naujų dalykų aptarimui. Taipgi bus nominuojami kandidatai į Pildomąją Tarybą.
Jonas Kijauskas, sek.

LIETUVA

Keliatikite vikingų laivais

Per Gothenburgą, Švediją
Laivų išplaukimų tvarkaraštis ir laivakorėjų kainos suteikiama nemokamai. Kreipkitės į mūsų autorizuotus agentus ar bent kurią mūsų rąstinę.

Tamstos kelionė niekas nepatarnaus geriau prisirengti, kaip Tamstos vietinis laivakorėjų agentas.

SWEDISH AMERICAN LINE
4 West 51-st St., New York, N. Y.

MUSŲ PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI

MUSŲ ADVOKATAI

Adv. F. J. Bagočius,
"Keleivio" Name,
255 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Valandos kasdien: 9 iki 7.

Adv. John B. Borden,
2201 W. Cermak Road,
Chicago, Ill. Kasdien 9 iki 5.
Vakaraais 6 iki 8.
Telefonas: Canal 1175.

Adv. K. P. Gugis,
Chicago, Ill. Kamb.: 1431-1434.
Namuose: 3323 So. Halsted St.
Ofisas: 127 No. Dearborn St.,
Vakaraais: 6 iki 8:30.

Adv. C. Voketaitis,
50 Court Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: TRiangle 5-3622
Tel.: EVergreen 8-7176

MUSŲ GYDYTOJAI

Dr. G. J. Tarulis,

Osteopatas Gydytojas,
7912 So. Halsted Street,
Chicago, Ill.
Valandos: 10—5 ir 7—9

MUSŲ GRABORIAI

Tel. Stagg 2-0783 Notary Public

JOSEPH LEVANDA

(Levandauskas)

UNDERTAKER

337 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

MUSŲ BIZNIERIAI

A. J. KUPSTIS

SLA. N A R Y S

Tel. So. Boston 9423

322 W. Broadway, South Boston, Mass.

Real Estate & Insurance

Specializuojama: Biznias,

Gyvenimo Namais ir Farmoms

Mandagus ir Greitas Pataravimas

John Naghten & Co.

Established 1863

Insurance

308 Insurance Exchange

Chicago, Illinois

AMERIKOS LIETUVIŲ DIENRASTIS

VIENYBĖ

Svarbūs Įvykiai Dabar Kasdien Atsistinka

VIENYBĖ skaitydami kasdien sužinosite svarbiausius įvykius kare, Lietuvoje ir visame pasaulyje.

VIENYBĖ plačiai rašo apie Amerikos lietuvių veikimą, kelia aikštėn ir gina tautinius lietuvių reikalus, platina mokslą ir kultūrą, kovoja su lietuvių nutautimu.

VIENYBĖ kas savaitę leidžia jaunimui puslapį anglų kalba, Moterų Pasaulio, Philadelphia's žinių ir Kanados puslapį.

VIENYBĖS dienraštis metams siuntinėjamas už \$5.00. Metinę prenumeratą išsyk sumokėję dienraščio mėnėjai gauna dovanoms knygų.

VIENYBĖS vienos dienos laida nemokamai siunčiama susipažinti.

VIENYBĖ turi turtingą knygyną. Reikalaukite katalogų.

VIENYBĖ užlaiko didelę spaustuvi. Spausdina laikraščius, žurnalus, reikalingas kontorams knygas ir atlieka visus kitus spaudos darbus. Visais reikalais kreipkitės:

VIENYBĖ

193 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖS UŽSIENIŲ INFORMACIJŲ BIURAS. Parduo-da laivakortes visų linijų geriausiais laivais. Išspūrina dokumentus ir išrenigia keleivius į visas pasaulio šalis. Pagelbsti surasti seniau atvykusių laivų vardus ir datas. Lūdiu įvairius dokumentus, įgaliojimus, pirmko ir pardavimo akts. Daro nuorašus ir vertimus visomis kalbomis. Persiunčia pinigų ir siuntinius į Lietuvą.

VIENYBĖ TRAVEL BUREAU

193 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.